UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

MAR 28 1919

Published and distributed under permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kitose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 12 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Kovo (March) 20 d. 1919 m. **Metai VI.**

MUSŲ TEVYNAINIAI.

Pulkininkas Jurgis Kubilius, pirmas lietuvių atsarginės armijos organizatorius ir Vyriausios Rusijos Lietuvių Tarybos delegatas Lietuvon. Čia jis kapitono rubuose. Jis gavęs visus karės žinybos teikiamus garbės ženklus. Dabar pulk. J. Kubilius Lietuvoje. Kitame "Sandaros" num. tilps jo bio grafija.

Dr. J. Šliupas, ALT. Sandaros pirmininkas, nuvykusis Europon darbuoties Lietuvos laisvės reikaluose. Žiurėkite ant 3-čio šio "Sandaros" num. puslapio Dr. J. Šliupo prakalbą, pasakytą Londone.

Sekit "Sandaroje" Amerikos lietuvių delegato, Dr. Šliupo darbus.

EXTRA.

18 LIETUVIŲ PERGALĖJO ŠIMTĄ BOLŠEVIKŲ.

Bostono anglų laikraščiai patalpino telegramą iš Stockholmo, kad ties Jerge (?) 18 lietuvių kareivių susirėmė su 100 besiveržiančių į Lietuvą Rusijos bolševikų ir pergalėjo juos. 50 bolševikų tapo išmušta, kiti pabėgo bei tapo paimti nelaisvėn.

LATVIAI KARIAUJA.

Iš Stockholmo pranešama, kad latvių kariuomenė sumušė bolševikus ir atmušė miestus: Žagarę, Grauzhof, Weltenfeld ir Alt Autz. Latvių kariškas ministeris lankėsi anglų kariškoje misijoje Liepojuje, o po to vėl nuvyko į karės frontą.

Užsieniuose.

Wilsonas ir Lloyd George ypatiškai susirėmė diskusijose taikos konferencijoje apie tautų lygą. Daugiau tiesos ir šalininkų yra prezidento pusėje.

Sibiro gyventojai kreipėsi prie Amerikos konsulio Omske prašydami, kad juos priimtų Amerikos pavaldinystėn, kadangi Rusijos valdžios kas-kart keičiasi ir pešasi. Konsulas atsakė, kad tik tie gali tapt Amerikos pavaldiniais, kurie išgyveno Amerikoj nemažiau penkių metų.

Latvių kariuomenė sumušė bolševikus Vindavos apielinkėje ir atsiėmė Fraunburgą.

Argentinoje prasidėjo nauji streikai. Mieste Mendoza išėjo į streiką 36 unijų darininkai.

Italija pretenduoja įgyti Graikijos salas Dodekaniz, bet Amerikos delegatai susekę tame reikale slaptas sutartis Paryžiuje užreiškė, kad tos salos turi priklausyt Graikijai.

Prez. Wilsonui antru kartu nuvykus Paryžiun taikos konferencijos darbai eina labai pasekmingai. Manoma, kad į dešimtį dienų nekurie taikos punktai bus užbaigti ir pasirašyti, bet jie įeis galėn tik visų šalių parlamentams sutikus. Prez. Wilsonas mano šaukt senato ekstra sesiją. Amerikos republikonai priešingi nekuriems Wilsono paskelbtiems punktams, del to nežinia, kaip greit pavyks įkurt Tautų Lygą.

Bolševikai tvirtina, kad jiems sekasi šiaurinėje Rusijoje ir jie užtikrina, kad iki 1 d. gegužės jie atsiims seniai talkininkais užimtą Archangelską.

Anglų kariuomenė išsėdo Liepojuje ir atsigabeno amunicijos, kad kovot prieš bolševikus.

Čecho-Slovakijos valdžia pertraukė diplomatiškus ryšius su austriška Vokietija, kaltindama Austrijos oficierius perdavime ginklų Vokietijai.

Ukrainiečių kariuomenė užėmė miestą Cherson, kuris yra ties Dniepro upe.

Berline Spartakai tapo nugalėti ir savo ginklus pavedė karinei Noske ministerijai. Bet provincijoje spartakų bruzdėjimas nesiliauja.

Tien - Tsine kilo riaušės tarpe Japonijos ir Amerikos jureivių, kuomet pastaruosius pradėta valdyti už triukšmą japoniškoje miesto dalyje. Antrytojaus Amerikos jureiviai smarkiai susirėmė su japoniečiai, keli tapo sužeisti. Japonijos konsulatą apdaužė, konsulą pažeidė.

Lietuva savo atstovu į Suomiją paskyrė Vytautą Gylį, buvusį Rusijos armijos karininką.

Taikos Konferencija Paryžiuje nutarė, kad išdirbus taikos sąlygas bus pakviesti centralių valstybių atstovai ir be jokių diskusijų turės pasirašyti. Jeigu nesirašys, liks karės stovis.

Vilniuje V. Biržiška, buvęs Rusijos armijos oficieras, perėmė nuo savo brolio Mykolo Liet. švietimo ministerijos reikalų vedimą ir apie 100,000 rublių. V. Biržiška yra Lietuvos švietimo reikalų komisaras.

Francijos aviatoriai planuoja lėkt per Atlantiką. Vienas biplanas greitu laiku išlėks iš Paryžiaus Afrikon, o iš ten į Pernambuco, Brazilijon. Britai taipgi greit lėks per Atlantiką.

Amerikos nuostoliai Rusijoj.

Šiaurinėj Rusijoj amerikonai neteko 451 kareivio, kurie yra:

Užmušta	75
Mirė nuo ligų	69
Mirė nuo žaizdų	19
Prapuolė	36
Sužeista	252
— Viso	451

Iš Amerikos.

15 rusų areštuota Norfolk, Virg. laike susirinkimo pas P. Baiko. Sakoma, kad susirinkusieji tvėrė bolševikišką tarybą. Paimta daug bolševikiškos literatūros rusų kalboje ir "Rusijos valdžios akcijų".

"Miego liga". Amerikoje platinasi. Daugelis pamiegoję keliolika dienų numiršta. Buvęs Am. armijos lieutenantas p. Wright, Fort Worth, Tex. miegojo 4 savaites ir atsibudęs pasakė: "Aš viską jaučiau, bet negalėjau nė kalbėt, nė judinties". Daktarai sako, kad jis gyvens.

Nuskendo Amerikos laivas "Iselgaven", kuri iš Baltimor plaukė į Copenhagemą. Žuvo 9 žmonės. Laivas buvo 3,558 tonų talpos. Laivą paskandino mina, kurių dar daug yra Europos vandeniuose.

Suv. Valst. Krasos Ministerija paskelbė, kad iš Amerikos galima siųst laiškus į Kaukazą, o taipgi ir į šiuos Rusijos miestus: Sevastopolį, Ekaterinodarą, Odessą, Novorossijską. Registruot negalima. Cenzuruos Rusijoj.

KANADOS LIETUVIŲ BALSAS.

Gerb. "Sand." Redakcijai:—

Meldžiame patalpinti šitą musų Rezoliuciją į savo geriamą laikraštį.

Rezoliucija:

Suvienytų dr-jų ir parapijos "Šelpimo Sajungos Komitetas" sušaukė mass-mitingą per apgarsnimus ant 9 -tos dienos kovo, 1919., svetainėje Occident Hall, kamp. Bathurst ir Queen gatv. ir išnešė sekantį nutarimą:

Mes Toronto lietuviai laukėme virš per keturis metus vienybės tarpe Amerikos lietuvių del gelbėjimo Lietuvos žmonių ir del atgavimo Lietuvai laisvės, bet veltui!

Mes sujungtom jiegom rinkom ir renkam aukas, siuntėm į Vilnių per Dr. Basanavičių į Am. Raudonąjį Kryžių ir į Centralį Komitetą, bet nuo šios dienos nesiųsim nei vieno cento, kol nebus vienybės tarpe Amerikos lietuvių.

Mes reikalaujame Visuotino Am. Lietuvių Seimo ir Vieno Fondo.

Mes protestuojame prieš partyviškus seimus ir fondus.

Mes reikalaujame bendro darbo del Lietuvos gelbėjimo.

Šelp. Sąjungos Rap. Rašt.
A. Morkis.
Toronto, Ont. Canada.

L.A.B. kampelis.

Delegatams išvažiavus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės delegatai jau Francijoje. Jau tuojau turėsime nuo jų žinių. Kokis Lietuvos padėjimas šiandien — bus L. A. Bendrovės pasiuntinių už daviniu aprašyti. O laikraščiai (anglų) suteikia kaskart vis daugiau žinių apie Lietuvą. Iš jų matyt, kad Lietuvos klausimas rimtai bus svarstomas greitoje ateityje ir kad Lietuva bus neprigulminga. Vienok Lietuva labai apgadinta karės. Broliai ir seserįs, ar jums nerupi Lietuvos atstatymas?!

Lietuvos Atstatymo Bendrovė rupinasi Lietuvos reikalais ir jau pradeda tenai darbą. Bet tiems reikalams reikia milijono dolarių! Skubinkimės visi, kaip vienas tuojaus sudėti pinigų, nes Lietuvoje atstatymo darbas jau dirbamas. Dėkime, kiek kas išgalime!

Lietuviai patįs gerai rupinasi šalies reikalais.

Lietuviai jau sudėjo 115,000,000 markių **vidurinės paskolos.** Tai bus netoli 28,000,000 dolarių. Tik pagalvokite, kad tie suvarginti karės žmonės tiek sudėjo, tatai Amerikos lietuviams reikia sudėti jau nebetiek, bet daugiau. Broliai ir seserįs, ar jųs neparodysite nei kiek pasišventimo link savo tėvynės! Čionai esame ketvirta visų lietuvių dalis, ir gyvendami pilnume tebsudėjome vos tik apie trisdešimtiną dalį to, ką Lietuvos lietuviai sudėjo šalies atstatymui. Pamislykime, kaip mes galėsime sutikti savo išvargusius brolius ir seseris, kuomet keliausime Lietuvon! Tik pagalvokite. Tai gėda raudonins veidus!

Mažoji Lietuva jungiasi prie Didėsės. Tilžėje sudaryta Komitetas. Dr. Gaigalaitis vadovauja.

Žinios atėjo ir nuo Prusų lietuvių. Jie dedasi su Didžiaja Lietuva. Kovo 6 d. paskelbė tą visam pasauliui. Visame judėjime vadovauja daktaras **Gaigalaitis,** reichstago atstovas ir žymus veikėjas. Rašytos **Vydunaș** parašė Lietuvos Istoriją, kurioje Mažąją, Prusų Lietuvą, priskiria prie Lietuvos. Anglų spaudoje apie tai rašė "Literary Digest."

Lenkai nenori Lietuvos prijungti, bet geidžia, kad Lietuva prisidėtų autonomiškai prie Lenkijos. New York Times taikintoju tapo.

Kovo 10 d. New York Times editoriale išspausdino, kad esą Ukrainai, Lietuvai ir Lenkijai verta sudaryti federaciją ir ginčus užbaigti. Girdi Paderewskis esąs tokios nuomonės, kad Lietuva gali dėties prie Lenkijos tik autonomiškai. Komercijos, apsigynimo ir kiti reikalai bus bendrai aprupinami, o kulturiniai ir tautiniai reikalai busią palikti kiekvienos tautos pilnam savistoviam aprupinimui. Tas lai kraštis lyg bando taikyti. Tai reiškia, kad lenkų dalykai nepergerai stovi ir kad lietuvių rimtas veikimas nugalėjo jų intrigas. Tai didelis lietuvių laimėjimas.

Londono didelis žydų laikraštis stoja už Lietuvą. Žydai nori nepriglminugos Lietuvos.

Londono žydų laikraštis, aprašydamas Lietuvos klausimą, pasakė:

Lietuva ir Baltgudija sudaro tvirtą respubliką. Valdžia jau esanti visuomenės užgirta. Valdžio yra ir žydų atstovai, kaip ir baltgudžių, ir mes, žydai, nenorime antisemitų lenkų, todėl kovosime prieš jų pastangas užgrobti Lietuvą. Taipgi nenorime nei susirgusių rusų, nei Vokietijos globos, bet norime neprigulmingos Lietuvos Šitas žydų balsas buvo pakartotas New York Evening Post, kovo 10 d.

Tegul gyvuoja neprigulmінga Lietuva!

Dėkitės prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės, nes tuomi prigelbėsite Lietuvą atstatyti, jos vargus pamažinti, jos žmonėms po didžių vargų atsigauti padėsite. Remkite brolius, kovojančius Lietuvoje už šalies gerovę!

Iškeliavę Lietuvos Atstatymo Bendrovės delegatai jau gavo palengvinimus siuntimui telegramų per Commercial Cable ir mokės tik dešimtą dalį mokesties, kokia paprastai imama. Nepraleiskite Lietuvos Atstatymo Bendrovės žinių. Skaitykite "Lietuvos Atstatymą". Metams tik vienas doleris.

Svarbiausia — bukite Lietuvos atstatytojais ir dėkitės prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės.

Informacijų klauskite šiokiu adresu:

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ
320 Fifth Ave.,
New York, N. Y.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

Platinkite A.L.T.S. Principus.

Visų Sandaros kuopų viršininkų ir pavienių narių labai prašyčiau, kad kiekviena kuopa, kad ir mažiausia, parsitrauktų **Sandaros principų** mažiausia nuo 50 iki 300 egz. ir tas knygeles pardavinėtų, nes dabartės laikas mums suprasti Lietuvos valdymo principus, kokiais mes valdysimės, kad mes mokėtume tinkamiausiai susitvarkyti. Sandaros Principus reikia kuodaugiausia pardavinėti del tų žmonių kurie neturi mažiausio supratimo apie Lietuvos ateitį.

Man rodosi kad kožnas žmogus turėtų perskaityti tą knygelę, o moterėlėmis tai butinai reikėtų perskaityti, nes jos įygias tiesas turės Lietuvoje.

Todėl visi ALTS. nariai patys nusipirkite ir kelias knygeles parduokite kitiems. Už knygelę 10 centų, iš jų 5 centai liekasi kuopoje, o kiti 5 centai susigražina į Sandaros Centrą. Todel kožna kuopa pasistengite išplatinti.

Taipgi labai melsčiau, kad kur tik nėra kuopos, o yra kad ir maža kolonija lietuvių —malonėkite šutverti Sandaros kuopą.

Tikiuosi, kad bus suprasta šių dienų svarbumas ir reikalas ir kožnas griebsis suorganizuoti kuopą, o visur galima, nes reikia tik 5 žmonių pradžiai. Čia visų reikalas, tat visi ir dirbkime.

ALTS. vice pirm. **A. M. Martus.**

Iš A.L.T.S. kuopų

NEW HAVEN, CONN.
Atsišaukimas į Sandariečius del momento svarbos.

Gerbiamieji broliai ir seserįs:

Musų tėvynė Lietuva išnaujo kraujuose papludo. Pirma carai trempė, myne musų tėvus, brolius ir seseris žudė, o dabar kitokių tironų gaujos užpuolė Lietuvą. Bolševikų ir lenkų tironija savo besotystės nagus išskėtę puola ant kruvinos Lietuvos, plėšia, drąsko, žudo musų tėvus brolius, seseris kurie dar nuo carų budelių gyvi išliko. Dabar bolševikai nori išbaigti juos visus pjauti. Musų broliai deda visas spėkas, kad savo gyvastį apgynus. Jie meldžia kasdieną musų pagelbos. Mes jų baisius šauksmus girdėdami nebegalim jau ilgiau tylėti ir leisti juos bolševikams ir lenkams išpjauti. Broliai ir seserys! Pas mus dra yra spėka, tik turim ją sutraukti, į vieną kruvą, o tada bus musų pusėje galybė. Taigi kur tik randas sandariečių kuopa — šaukit masinius susirinkimus ir išreikškite reikalavimus, kad kuoveikiausiai butų šaukiamas visuotinas Amerikos lietuvių seimas, o seimas suras ir kelius ir budus, kaip gelbėti tėvynę Lietuvą nuo pražuties ir musų tėvus, brolius ir seseris gel bėti nuo užpuolikų. Susimyldami tai darykite kuoveikiausiai, nes matyti kaip musų kunigija atsispyrus nenori seimo; ji geidžia, kad seimas neįvyktų ir kad Lietuva musų paspirties ne gavus taptų lenkais užgriebta. Musų kunigų mieris but atsiektas, kad lietuva "polskos viaros" naguos papultų, tikri Lietuvos sunųs nepasiduokime nė bolševikams, nė lenkams, nė jų pataikunams.

Sandaros 10 kuopos valdyba:
Pirm. **M. J. Vokietaitis,**
Ižd. J. Maseliunas,
Rašt. J. Butkus.

TAMAQUA, PA.
Aukos.

Per p. Martaus prakalbas Tamaqua, kovo 2 d. ir Sandaros darbų parėmimui surinkta $27.90.

Aukavusieji:
Stasys Ambrazas $5.00
Po $1.00:
Silvestras Mickus, Juozas Aleksa, Juozas Matukonis, Geguzis Antanas, Juozas Gudišauskas, Antanas Kirtiklis, Augustas Jermala, Vincas Petkus, Juozas Valentinas, Jonas Bitkevičius, Vincas Gurauskas, Jonas Kebzura, Antanas Venskunas, Juozas Katkis, Justas Petrauskas.

Viso	$20.00
Smulkių aukų	$7.90
Viso surinkta	$27.90
Išlaidos	$2.00
Pačta ir smulkios išlaidos	.30
Lieka ir pasiųsta....	$25.60

J. Andrijauskas.

MONTELLO, MASS.
Prakalbos ir aukos streikieriams

Kovo 9 d. įvyko sandariečių prakalbos. Kalbėtojai buvo vietiniai: Petras J. Kazlauskas ir M. K. Jakavonis. Susirinkimą atidarė J. Balionis ir paaiškino, kad kas mėnesis, antrą nedėldienį, rengs prakalbas vietinė Sandaros kuopa, nes kas pirmą nedėldienį yra rengiama socielistų kurie pripasakoja nebutų daiktų ant tautininkų, — varo agitaciją prieš aukų rinkimą ir tt. Del to sandariečiai mano ginties nuo neteisingų užmetinėjimų ir skelbt teisybę. Petras J. Kazlauskas kalbėjo temoje "Politika ir Ekonomija". Kalba buvo žingeidi, nes išdalinęs įvairius pramonijos darbininkus į klesas priparodė, kad policmonai, detektyvai, advokatai, muzikantai, artistai ir kiti taipgi yra darbininkai. Kalba buvo užimanti.

Po jo kalbėjo p. M. K. Jakavonis temoje "S. V. teisės ir pilietybė". Nurodinėjo, kaip susideda S. V. valdžia ir kas tiesas gamina. Nurodė, kad kiekvienas S. V. pilietis privalo žinoti savo pareigas ir teises. Tas bolševikams nepatiko. Pirmininkas jiems davė balsą klausti pono Jakavonio apie pilietybę, bet ne klausimus jie davė, o spyčius pradėjo sakyti, buk S. V. savo piliečius areštuoja ir į kalėjimus kemša. P. Jakavonis atsakė, kad nėra skirtumo, jeigu pilietis yra vagis, tai turi buti kalėjime, nes aišku, kad visose šalyse už prasižengimą prieš įstatymus visi turi but baudžiami.

Pabaigoje kalbėjo P. J. Kazlauskas apie ekonomiją, o kuomet palietė bolševikus, tuli elementai kėlė triukšmą ir ėjo lauk.

Lawrenco streikieriams suaukauta $12.00, lėšų padengimui $5.00. **Migdulėlis.**

LAWRENCE, MASS.
Sandariečiai apsnudo.

Kuomet didžiumos Amerikos kolonijų lietuviai intensyviau pradeda veikt ALTS. platformoje, tuom pačiu laiku (nežiurint į momento svarbą) pas mus jaučiama apsileidimas. Tiesa čia mums reikia vesti kova su mųs išnaudojančiais kapitalistais, bet neturime atsilikti ir nuo kul turiniai - tautinio veikimo. Dauguma narių į susirinkimus nesilanko, bet kitiems savo duokles perduoda nunešti. To, broliai, neužtenka, — reikia ir aktyviai dirbti, reikia demokratybės principų laikyties.

Manau kad Lietuvos lietuvių veikimas ir musų kolonijos lietuvius geriaus paskatins prie darbo. Neatsilikime nors nuo kitų kolonijų. Visi eikime prie tautiniai - kulturinio darbo.

Pr. Biliunas.

LAWRENCE, MASS.
Iš ALTS. kp. susirinkimo.

Sandaros Partijos 12 kp. turėjo savo mėnesinį sus. 9 d. kovo. Nors ne visi nariai susirinko, mat audinių streikas kitus privertė iš Lawrenco išvažiuot ir kitur duonos jieškoti, bet susirinkimas buvo smagus ir čia iš apkalbėjimų - nutarimų šį tą parašysiu.

Kuopos reikaluose nutarta, kad vasarą surengti gražus piknikas - išvažiavimas ir kitame mėn. kuopos susirinkime bus išrinkta komisija tuo reikalu rupintis.

Įgijimas nuosavos salės, del vietos blogų laikų, atidėta į šalį, iki rudeniui.

Sandaros raštų konkursą išspausdintą "S-ros" num. 10 kuopa užgyrė ir kuopa pageidauja, kad raštų "Sandaroje" butų dau giausia iš politikos ir socialio klausimo. Beletristika ir žymių asmenų biografijos, jei tik ne lietuvių "Sandaroje" netiek pageidaujama. Pageidaujama daugiausia musų lietuvių socialis klausimas, draugijos ir visuomenės surėdymas, darbininkų gyvenimas, ukio sutvarkymas, etc. Mes turime Amerikoje žmonių, kurie galėtų "Sandarai" duoti gerų raštų, bet tie žmonės kažinkodel nepasirodo, tyli, tiesiog pasakant, snaudžia. Gal juos kon kursas ir šiokis tokis atlyginimas paragins....

Apkalbėjus Sandaros reikalus vienas narys perskaitė iš laikraščių Laikinosios Lietuvos valdžios atsišaukimus, pranešimus, žinias. Visi nariai buvo gerame upe, kad ten už jurių dir bama, rupinimasi visomis galėmis, kad Lietuvą išgelbėjus nuo lenkų ir rusų bolševikų ir įsteigus Laisvą Neprigulmingą Demokratiniai - socialę Respubliką. Visi nariai šiame susirinkime išsireiškė, kad kaip tik atsidarys keliai iš Amrikos Europon, tai visi trauks Lietuvon dirbti.

Narys.

Moterys Veikia.

Man lankanties **Union City, Conn.** per prakalbas užsiminiau, butų gerai, kad sutvėrus Sandaros kuopą. Malonus balselis atsiliepė:

Čia butinai reikia sutverti Sandaros kuopą, nes tai yra butinas reikalas Lavintis politikoje; kadangi prisieis grįžti į Lietuvą, tat reikia, kad ten sugrįžę žinotume, kaip reikia del Lietuvos žmonių labo darbuotis, — sako p-lė Alena Bukišeniutė ir įneša, kad sutverti kuopą.

Taip ir susirašė apie 15 žmonių ir vienbalsciai išrenka p-lę Bukišeniutę pirmininke naujos ALTS. kuopos.

Ačiu jos pasidarbavimui trumpu laiku kuopa paaugo iki 40 narių.

Man bunant **Norwood, Mas.,** te ko patėmyti dvi moterys: ponią Vasiliauskienę ir ponią Jurėnienę, kurios stambias aukas del LNF. davė ir dar po visą miestelį per lietuvių grįčias perėjo rinkdamos aukas, kur gana daug surinko. Jos pasižadėjo ir Sandaros kuopą atgaivinti Norwoode. Garbė tokioms moterims. Turėtų iš jųjų ir kitos pavyzdį imti.

Prakalbose **Simpson, Pa.** Pakilo moteris ir tarė: Vyručiai ir moterėlės, mes turime rištis prie tokių ratelių ir laikraščių, kurie mus mokina politikos ir gyvenimo. Todėl aš įnešu, kad sutverti čia Sandaros kuopą.

Daugumas parėmė ir kuopa susitvėrė. Ponią **Makunienę** vienbalsiai išrinko kuopos pirmininke.

Ponia Makunienė gimus 2 d. vas., 1895 m. kaime Markučių, Vilniaus gub. ir pav . Į Ameriką pribuvo 1912 m. Pagal tėvus pavardė Lisauskiutė, Ištekėjo už Aleksandro Makuno 1913 m., ku ris savo mylimą moterį pradėjo mokinti, lavint ir šiandien ji daug darbuojasi del Lietuvos laisvės, ypatingai aukų rinkime.

Kita moteris Simpsone žymi veikėja ponia Marijona **Rodulskienė,** gimus 23 d. kovo, 1887 m. Pa. valstijoje, po tėvais Burykaitė. Ištekėjo už Pr. Radulskio 1902 m., kuris paeina iš Gardino gubernijos, Baitstogės pav., netoli nuo Lietuvos Brastos. Ponia Radulskienė yra raštininkė Sandaros kuopos. Ji su p-nia Makuniene perėjo per visas lietuvių grįnčias ir gana daug aukų surinko del LNF. Ponai Radulskiai turi sunelį **Biadą,** 10 metų amžiaus, kuris labai gabiai skambina pianu, gal bus muzikalis genijus ateinančiai gentkartei.

Abelnai visose kolonijose, daugiausia darbuojasi visuomeniniame politikos ir kulturos dar be tik daugiau susipratę žmonės. Reikia tikėti, kad greitu laiku musų kolonijų lietuviai smarkiai ims darbuoties del Lietuvos laisvės ir musų liaudies apšvietos, nes daugelis vis ketina dirbti, bet nedįrsta, vis ko tai laukia. Dirbkime visi!

A. M. Martus.

ŽINIOS APIE LIETUVĄ.
Praneimai iš Washingtono.

Tik ką gavom per Committee on Public Information tris kablegramas nuo p. Pakšto. Minėtas komitetas pastebi, kad per jų neapsižiurėjimą kalblegramų perdavimą ilgai užtesė. Nors visą mėnesį suvėluota, vienok ištisai paduodame, nes gan indomių žinių jose randasi.

Šie pranešimai lietuviškai skamba:

(1) Lietuvos neprigulmybės paskelbimo šventė šalyje bus apvaikščiojama vasario šešioliktoje dienoje. Po pamaldų ir viešos iškilmės, Ministerių Kabinetas, Valstijos Taryba ir kareivija priims prisiegą ginti Lietuvos žmonių laisvę ir neprikląusomybę.

(2) Pranešimas iš Klaipėdos skelbia, kad Lietuvos abiejų dalių susivienijimas ne vien lietuvių gyvenančių Rytinėje Prusijoje yra pageidaujamas bet taipgi pageidauja jo ir vokiečiai pirkliai gyvenanti Klaipedoje, kurie pranašauja, kad šis Lietuvos portas ant Baltijos Jurių ateityje lyginsis Hamburgui. Visos politiškos organizacijos Rytinėje Prusijoje nedalyvavo vokiečių rinkimuose, nes gyventojai save skaito Lietuvos Respublikos piliečiais.

(3) Rusijos bolševikai apskelbė valstijos nuosavybe netik žemę ir namus, bet taipgi ir visus namų rakandus. Rekvizicijomis ir taksomis bolševikų komunizmas privedė Vilnių, Lietuvos sostinę, prie baisaus skurdo. Kainos kas dieną aukštyn kįla. Žmonės, kurie išdrįsta rekvizicijoms pasipriešinti, keliose vietose likos nubaustais, kankinimais ir net sušaudytais.

Taipgi šendiena gauta kablegrama nuo Dobužio iš Šveicarijos kurioje pažymi, kad priėmė Lietuvos reikalams siųstus pinigus.

Lietuvos Informac. Biuras.

LAIŠKAS Į ADM.

Gerbiamieji: —

Čia prisiunėiu $17.40. Tai senų ir naujų ALTS. 11 kp. narių mokestys. Pereitame susirinkime prie ALTS. prisirašė šie tėvynainiai: Jonas Žemantaitis, Juozas Urbanavičius, Augustas Račiunas, Stasys Kazlauskas, Aleksandra Aidukonis, Kazys Kažemėkas. Prisidėjimas prie musų organizacijos šių tėvynainių sustiprina mųs pajiegas, veikiančias kulturiniai - politinėje lietuvių dirvoje.

J. S. Rimkevičius, sekr.
Waterbury, Conn.

Ar Reikalingas Visuotinas Seimas?

Už visuotinojo Amerikos Lietuvių seimo šaukimą rupinasi, rašo, kalba tautininkai iš Sandaros ir bepartyviai. Priešais visuotinąjį seimą, kad jo nereikia — rašo kunigai, klerikalai ir bolševikai (nuo kairės). Socialdemokratai — iš "Naujienų" ir bespalvyje "Keleivyje" — tai pritaria, tai ne. Vienoje pusėje Amerikos lietuviuose yra pakilęs upas dirbti sykiu su Didžiosios Lietuvos gyventojais, ypač paskutiniu metu išsiskaičius Lai kinosios valdžios pranešimus. Pas kitus koksai trukdymas, didžiavimasis ir nieko neveikimas. Tuli tautininkai, ypač bepartyviai, kažin kodel įsiskverbią į kunigus ir tų dievų malonės prašo, kad tie sutiktų seimą šaukti. Sandariečiai gi, kurie tiki į įygybės, laisvės ir demokratybės idėjas sako, kad seimą šaukti sutartinai visiems lietuviams. Visuot. seimas turi but ne partijų, bet visų Amerikos Lietuvių Seimas. Jeigu gi bolševikai iš kairės ir dešinės (klerikalai) nesutiktų visuotiname seime dalyvauti, tai mažas nuostolis mums butų. Kaip matome iš pranešimų įvairių kuopų, draugijų, kaip tautinių, katalikiškų ir socialistų, kad norima turėti visuotinas seimas, tai suvažiavę iš pastarų draugijų delegatai atliktų kuogeriausius darbus. Pavyzdis tebuna Lietuva. Matoma, kad tenai bolševikai nedalyvauja viešame lietuvių gyvenime. Jų net nėra ministerijoje. Matome, kad ten Lietuvos labui dirbti susijungė tik santariečiai, socialdemokratai, socialliaudininkai ir katalikai. Galima spėti, kad ir ten gal visuotiniems susivažiavimams kenkė by kuri iš paminėtų partijų, bet atėjo valanda, seimas, jie rinko, dalyvavo ir dabar dirba šventą darbą. Ir jei Laikinoj valdžioj nėra bolševikų iš kairės ir dešinės, taipgi nėra bolševikų pamegdžiotojų bulotinių, tai vistiek nėra nuostolių ir žmonių išrinkta laikinoji valdžia, įvairios komisijos tik daugiaus dar dirbę. Geriausias paveikslas tai kaip matėme, rėmimas pirmosios Laisvės paskolos. Sudėti 113 milijonų markių nuo vargšų Lietuvos žmonių, tai didelis darbas. Ir mes, Amerikos lietuviai, jei tik norėtume dirbti, tai tuoj padarytume daug gero.

Seimą butinai reikia šaukti. Didžiosios Lietuvos žmonės pakol kas, partijas padėjo į šalį. Padarykime ir mes tatai. Seimą geriausia butų šaukti ir dalyvauti visiems Amerikos lietuviams. Pirmų-pirmiausia reikėtų suorganizuoti komisiją, kuri išdirbtų seimui planus, tvarką. Komisija ta turi buti iš laikraštininkų ir šiaip išmintingų žmonių. Taigi, mano idėja, geriausia butų, kad pirmiausia susivažiuotų laikraščių redaktoriai, leidėjai ir šiaip laikraštininkai, advokatai, inžinieriai. Jie išdirbę kuogeriausius ir prieinamiausius planus šaukiamam seimui, visi turėtume sutikti ir prie susivažiavimo rengtis. Tarybų ar Pild. Komiteto nereikėtų kabinti, nes jos, pakol-kas nesudaro visų srovių, ypač nėra socialdemokratų. Taisiklingai ir solidariai veikdami sutrauktume į Pildomąjį Komitetą išmintingus ir mintyse stiprius asmenis ir tada mes daugiaus naudos padarytume.

Lietuvos žmonėms užvis labiausia reikia pinigų. Reikia drabužių, avalų. Reikia maisto. Jei S. Valst. siunčia tą viską lenkams per Dancingą, tai kodel mes negalime iškariauti, kad mes tą viską (maistą, drabužius, avalus) galėtume siųsti. Juk mes taip pat žmonės ir taip pat nuskriausti kaip ir lenkai.

Lietuvai pagelbą galėtume suteikti jei tiktai pas mus butų norai, darbas, taisyklės. Ir tas taisykles galėtų tik nustatyti Visuotinas Seimas. Ir duotų kolonijoms, draugijoms, kuopoms darbo, energijos, išminties.

Lietuvos piliečiai, prie darbo! Kad ne gėda butų mums sugrįžti Lietuvon. J. Sk.

IŠ AM. L. T. TAR. RAŠTINĖS.

Posėdis kovo 11, Biltmore Hotel, New York. Iš įvairių pranešimų Tarybai: Chicagos draugijų rezoliucijos, reikalaujanti sušaukti Amerikoje Visuotinąjį Seimą ir nutarimas vietos — Chicago. Atsakyta, jogei ALT. Taryba seimo idėjai senai pritaria, taipjau nėra priešinga ir dabar sumanytajai vietai. Apie tai duota žinoti ir Išpild. Komitetui Washingtone. 2) Žilis iš Rochesterio reikalauja memorandumų ir žemlapių. Perduota išpildyti žemlapių komisijai. 3) Inž. Moore reikalauja Lietuvos žemlapio rengimui mokyklose lekcijų. Pasiųsta. 4) Pranešta Dr. Šliupui, jogei jam išsiųsta 100 žemlapių. 5) Gauta nuo senatoriaus H. G. Lodge kopija memorandumo (Independence for the Lithuanian Nation), kaipo valdžios lėšomis atspausdintas dokumentas. 6) Perduota laikraščiams Lietuvos reikaluose rezoliucijos, kurias kaip-kurie New Yorko laikraščiai jau išspausdino.

Nutarimai: 1) p. M. V. Bučinskas kooptuota į Tarybos narius, nuo TMD., vieton Europon išvažiavusio Karužos. 2) p. Pr. J. Purvis, "Vien. Liet." redaktorius kooptuotas į Tarybos narius. 3) Memorialo, kaipo užbaigto darbo, komisija likviduota. 4) Ant Tarybos išleistųjų žemlapių, jei dar bus galima, išspausdinti lietuviškus paaiškinimus, greta angliškų ir francuziškų. 5) Agituoti, kad visuomenė pirktų Tarybos išleistus didžiuosius Lietuvos žemlapius, kurie yra dar pirmutiniai tokio svarbumo išleisti, tekaštuoja $1.00. ir sukrauti pas komisiją: J. Ambrazie jus, 168 Grand st., Brooklyn, N. Y. 6) Išvažiuojančiam Europon kongresmanui, p. Hammel, suteikti informacijas apie Amerikos Lietuvių jieškinius; jį sutiks: Jankauskas, Vilmantas, Purvis, Dr. Jonikaitis. 7) Didėsės rezoliucijos nuorašai išsiųsti Washingtonan, Išpild. Kom., kad veikmėn paleidus. 8) Susinešimas su Valdemaru delei prisiųsimo veikėjo su informacijomis apie Lietuvos visapusinį padėjimą. 9) Pasiųsti kuoveikiausia ka blegramą Lansingui į Paryžių su reikalavimu delei Lietuvos rubežių nepaliečiamybės, kuris klausimas šią savaitę turėta Taikos Konferencijoje svarstyti.

J. O. Širvydas.
ALT. Tarybos sekretorius.

Alytus. Lapkr. 21 d. Alytaus apskrities Tarybos įgaliotinis kun. Kuingėlis darė Taryoje pranešimą Tarybos Prezidentui A. Smetonai, Minist. Pirm. prof. Valdemarui ir Vid. Reik. Ministeriui Stašinskiui apie vokiečių žandarų žiaurumus, apie deginimą trobų ir daugybę užmuštų žmonių.

Sudeginta: klebonijos trobos Nemaniunuose su visais javais. Tauliukų kaim. Vaikiškių klojimas, Puniuje Pranckevičiaus visos trobos (Pranckevičius nušautas daugybe kulkų, kitas iš tų pačių namų žmogus tuoj mirė sumuštas), Pauliauskio klojimas; Birštone — trys klojimai, 8 namai Daugių parapijoje ir daugybė namų kitose vietose. Jezne užmuštas ant kelio žmogus Pimpė, Nemaniunuose vaikinas 13 metų, ant kelio pašautas vaikinas iš Punios parapijos. Užuogostyje nušauti 2 žm. mokytoju. Vokiečių gi kareivių negirdėti ne tik užmuštų, bet ir sumuštų.

A. L. T. S. Pirmininkas Dr. Šliupas apie Lietuvos Ateitį.

Vas. 16 d. nedėlios vakare, atsilankė į Londono lietuvių svetainę Dr. Šliupas su prakalba. Londono lietuviai skaitlingai susirinko jo pasiklausyti. Gerbiamas svetys pradėjo kalbėti sveikindamas Londono lietuvius Amerikos lietuvių vardu. Tolesniai, savo prakalboj išdėstė politišką prgramą, ką lietuviai nori pasiekti ir kaip susitvarkyti.

Lietuviai anot d-ro Šliupo reikalauja, idant Lietuva liktų pripažinta neprigulminga. O kas link Lietuvos susitvarkymo, tai buvo prakalboj paliesti maž daug šie punktai:

1) Lietuvos rubežiai: į Lietuvos sąstatą turėtų įeiti Didžioji Lietuva, t. y. Kauno, Vilniaus, Suvalkų ir Gardino gbernijos, ir Mažoji Lietuva, t. y. dalis rytinių Prusų, kame Lietuviai. Visų Lietuvos gyventojų butų apie 5,800,000.

2) Politiškas susitvarkymas: Lietuva turėtų buti demokratiška valstija. Lietuva nešė per ilgą laiką svetimą jungą, jos žmonės, ypač kaimiečiai ir darbininkai kentėjo. Gana to. Męs, išreiškė kalbėtojas, nebenorime, kad ant musų viešpatautų caras, nenorime kad viešpatautų ponų oligarchija. Kiekvienas sluogsnis išrinks savo atstovus, kurie kartu su kitų partijų atstovais nustatys Lietuvos tvarką.

3) Lietuvoj turės buti geresnis darbo sutvarkymas, žemės išdirbimas, išnaudojimas naturalių turtų, miškų, vandens ir tt.

4) Lietuvoj moteriškės, kurios lig šiol nešė persunkų jungą, turės balsavimo teises ir bus joms prieinamos augščiausios valstijos vietos, lygiai kaip ir vyrams.

5) Lietuvai reikalingas apsišvietimas; be jo nepakils ekonomiška gerovė. Todėl Lietuvoj bus įsteigtos priverstinos mokyklos lig 16 m. amžiaus, speciališkos mokyklos, ir universitatė kuri jau pradeda kurties Vilniuje.

6) Lietuvoj yra daug bežemių ir mažažemių, o iš antros pusės yra daug didelių dvarų. Bežemiai yra priversti dirbti svetimiems dvarų žemę, nėra apmokami kaip reikiant. To viso toliaus nebus. Tos dvarų žemės, kurias caras atėmė varu nuo lietuvių dvarponių, sukonfiskavo ir išdalijo savo tarnams, skaičiai liks konfiskuotos Lietuvos valstijos ir išdalytos tarp bežemių ir mažažemių. Dvarų gi žemės, kurios tebėra lietuvių ponų, tankiausiai sulenkėjusių, rankose, liks iš dalies atimtos nuo ponų (savininkui dvarponiui palikta bus rasit apie 350 dešimtinių), o už tą atimtą žemę ponai gaus iš valstijos kasos atlyginimą pinigais, žemė gi atlygintoji liks teipogi padalyta tarp bežemių ir mažažemių.

7) Lietuvoj lig šiol neišnaudotas vanduo. Lietuvos laivai kuriuos lietuviai padarys iš savo girių, vežš per jures į svetimus kraštus Lietuvos turtus, miškus, linus, grudus, mėsą ir tt. o iš svetur pagamins geležį, mašinas visokius reikalingus ukiui ir fabrikams. Lietuvos upės galės sukti elektros gamintojus, o elektra bus išvadžiota po miestus ir kaimus pavydale šviesos ir judėjimo spėkos.

8) Reikia suprasti, kad Lietuvos demokratija nėra socijalizmu nei bolševizmu. Socijalizmas mat tarnauja svetimiems, o ne savo kraštu. Lietuviai - gi nori visupirmą darbuoties savo pačių gerbuviui, o paskiau tik jau svetimiems. Tame nėra jokio šovinizmo. Lietuva gerbia svetimas tautas ir noriai darbuosis šale kitų tautų del tarptautiško gerbuvio, bet lietuviai neužmiršta, kad savieji marškiniai arčiau savo kuno, savoji gerovė pirmesnė.

Bolševizmą gi Lietuva pasmerks ir varys nuo savęs, nes Lietuva nesutiks kad vieni naikintų kitus, Lietuviai nori, kad kiekvienam Lietuvos piliečiui butų gerai, kad visiems butų užtikrinta tvarki laisvė , o ne kokiai vienai visuomenės klesai. Bolševkai reikalauja teisių, o neprisiima jokių priedermių be pildymo gi priedermių negali užsilaikyti tvarka ir gerovė.

9) Lietuvoj yra svarbus žydų klausimas. Lietuva duos žydams lygias teises. Žydai turės savo atstovus, kurie rupinsis žydų reikalais. Užtai žydai rems Lietuvos reikalus.

10) Lenkai nori prijungti Lietuvą prie Lenkijos. Nes mat lietuvis yra geras darbininkas, be kurio lenkai negali apseiti, o dar Lietuva papuošė Lenkiją savo genijais kaip tai: Mickevičiu. Kopernyku, ir daugybe kitų. Lietuvis darbininkas turėtų buti lenkų jungo jaučiu ir darbuotis del lenkų, o ne del savo gerovės. Nekiltų kultura Lietuvoj, nekles tėtų lietuvių mokyklos. Lenkai net kalbą musų niekina ir vadina ją chamska, poganska. Lenkai netolerantai: net melstis Dievui nenori leisti lietuvių kalboj ir kelia bažnyčiose riaušes ir mu štines. Tegu sau lenkai valdosi, kaip jie nori, savame krašte — Lietuva linki jiems kuogeriausio pasisekimo, o Lietuva ne del lenkų, Hands off nuo Lietuvos.

11) Lietuva nenori prigulėti prie Rusijos, nors tenai grįžtų tvarka, kada bolševizmas žlugs. Nes Rusija šalis perdaug neapšviesta — iš 100 žmonių apie 22 temoka pasirašyti savo vardą. Taigi nuo neapšviestų rusų Lietuva nieko nepasimokins, o tuotarpu rusai, kaipo skaitlingesni atstovybėje, sutvarkys Lietuvą pagal savo noro: neduos laisvės mokykloms, pramonijai, visuomeniškam besiplėtojimui, Lietuvos turtai-pinigai eitų svetur, butų sunaudoti ne Lietuvos geryneigai bet Rusijos.

12) Lietuva gali padaryti konfederaciją su latviais, estais, suomiais; tokioj konfederacijoj Lietuvai bus lengviau apsiginti nuo priešų. Latviai, estai, suomiai yra prielankųs tokiai konfederacijai, nes jie žino, kad lietuviai yra tolerentiški, nenori svetimiems antmesti kas savo: pav. tikybos dalykuose katalikas gali sau melstis savu budu, protestonas savu, žydas savu.

Galop dr. Šliupas paminėjo ir tai, ką jis veiks kartu su kitais atstovais artimoj ateityj: rupinsis išgauti nuo aliantų pripažinimą Lietuvos neprigulmybės, informuos anglų visuomenę per spaudą, stengsis gauti leidimą, idant Amerikos lietuvių kareiviai, tarnavę Suv. Valstijų armijoj, liktų pergaben ti Lietuvon ir kviečia į tą lietuv. vaiską taipogi liuosanorius lietuvius iš Didž. Britanijos. Prašė ant galo lietuvių idant remtų jo ir kitų atstovų veikimą morališkai ir medegiškai.

Pasibaigus prakalbai Londono lietuviai įgaliavo tulą lietuvį veikėją advokatą, idant veiktų jų vardu. Iš Dr. Šliupo prakalbos matyti, kad Lietuvos Tarybos Vilniuje politiškas programas buvo nustatytas maž daug toks pat, kokį paskelbė p. Šliupas.

Manoma, kad Britanijos lietuviai sutiks su tokiu programu ir rems dr. Šliupą, kurs darbuosis jo įvykdinimui. — **K. B. A.**

("I. D.").

Lietuvos Valstybei Tverianties.

LAIKINOSIOS VYRIAUSYBĖS ŽINIOS.

Eina: lietuvių, lenkų, baltgudžių ir žydų kalbomis. Redakcijos adresas: Vilnius, Jurgio gtv. 13, kambarys 20.

Jeigu pirmas atstatomos lietuvos valstybės Ministerių Kabinetas negalėjo tinkamai išplėsti savo darbo, negalėjo sučiupti musų kunkuliuojamo gyvenimo pulso, negalėjo patenkinti visų tų reikalavimų, kuriuos jam statė Lietuvos visuomenė ir gyvenamojo momento svarbumas, tai ne maža priežasčių gludėjo paties Ministerių Kabineto sudėtyje. Dalis musų visuomenės nematė jame savo atstovų ir negalėjo parodyti jam tinkamo pasitikėjimo. Pirmasai Ministerių Kabinetas negalėjo sukelti šalyje to darbo entuziazmo (džiaugsmo), kuris taip reikalingas gyvenamą valandą. Tik tvirto pasiryžimo, visiško pasitikėjimo Vyriausybė gali išvest kraštą iš to pavojaus, kuriame jis dabar atsidurė.

Okupacijos valdžia, per keturis metus naikinus ir geležinėj kumštyj laikiusi visą musų kraštą, dabar išeina. Ji nedavė mums tinkamai prisirengti prie šito momento, nedavė suorganizuoti tos jėgos, kuri galėtų mus apginti nuo slankiojančių po visą Lietuvą plėšikų gaujų, galėtų saugoti Lietuvos valstybės sienas. Mums gresia dabar anarchija viduje ir ginkluotų svetimšalių užpludimas. Mums gresia pavojus, kad visas Valstybės turtas bus išgrobstytas, geležinkeliai sustos, o likučiai musų duonos bus išvežti, ir musų kraštas atsidurs bado prieglobstyje. Besitraukiančios vokiečių armijos užpakalyj slenka Rusijos raudongvardininkai, norėdami vėl pavergti musų Tėvynę ir padaryti ją badaujančios kraujuj papludusios Rusijos dalimi. Antra vertus, prielankiai siulo savo pagelbą lenkai, žadėdami apginti mus nuo bolševikų, bet tikėdamiesi pavergti Lietuvą Lenkijai. Jie platina žinias, buk Laikinoji Vyriausybė sutikusi įleisti Lietuvon lenkų kariuomenę. Ne! Laikinoji Vyriausybė buvo jiems aiškiai pasakiusi, kad ji tarsis su jais del bendro gynimosi nuo bolševikų tik tada, jeigu Lenkija pripažins Lietuvos nepriklausomybę su sostine. Jei to nebus, tai Lietuva turės gintis ne tik nuo rusų, bet ir nuo lenkų.

Tą pavojų pajuto visos lietuvių visuomenės srovės, visos joje gyvenančios tautos. Ir social. demokratai, socialistai liaudininkai - demokratai, ir krikščionys-demokratai, kurie ankščiau Ministerių Taryboje nedalyvavo, stojo į nepriklausomos demokratingos Lietuvos atstatymo darbą, apginti kraštą nuo gresiamos jam anarchijos, apginti Lietuvos sienas ir privesti kraštą prie Steigiamojo Seimo. Gudai ir žydai taip-pat įėjo į Laikinąją Vyriausybę. Tik lenkai ligšiol svyruoja, bet kraštas tiki ir laukia, kad ir jie atliks Lietuvos piliečių pareigas.

Gruodžio mėn. 26 d. susidarė naujas Ministerių Kabinetas koalicijos (talkos) pagrindais. Jis turi savo tarpe 3 socijaldemokratus (Mykolas Biržiška, Augustinas Janulaitis, Juozas Paknys), 2 socijalistu liaudininkudemokratu (Mykolas Sleževičius, Jonas Vileišis), 2 krikščioniu demokratu (Voldemaras Čarneckis, Aleksandras Stulginskis), 1 santarininką (Petras Leonas), 1 žydą atstovą (Jokubas Vigodskis), 1 gudą socijalistą (Juozas Voronka), 1 Tautos Pažangos atstovą (Juozas Tubelis) ir 3 nepartinius (Mykolas Velykis, Jonas Šimoliunas, Jonas Šimkus).

Be to Laikinojoj Vyriausybėj dalyvauja Zigmas Starkus (krikščionis-dem.), Simonas Rozenbaumas ir Nachmanas Rachmilevičius (žydų atst.), 2 Pažangos atstovai ministeriai Martynas Yčas ir Augustinas Valdemaras deleguoti į užsienį. Laukdama plačiųjų minių pritarimo Laikinoji Vyriausybė šaukia Vilniuje 1919 m. sausio m. 16 d. viso krašto konferenciją, kartu su visos Lietuvos atstovais aptarti svarbiausiems Lietuvos ateities klausimams.

Laikinoji Vyriausybė tikisi, kad Lietuvos visuomenė visomis savo jėgomis parems jos darbą, nes be tos paramos ji neįstengs pakelti tos naštos, kurią jai užkrovė Tėvynės Meilė.

Laikinosios Vyriausybės Deklaracija.

Laikinoji Vyriausybė stoja į darbą sunkiomis aplinkybėmis. Savo uždaviniai jai tenka vykinti ne bujojančio gyvenimo sąligomis, o karo nuniokotoj, okupacijos valdžios išnaikintoj šalyj. Savo darbe ji remės darbo žmonių pritarimu ir ji tikisi, kad šalis parems jos pastangas atstatyti nepriklausomą demokratingą Lietuvą, kurioj visų tautų, visų luomų žmonės galės tvarkyti ir plėsti savo gyvenimą kuogeriausiomis aplinkybėmis.

Laikinoji Vyriausybė pripažįsta visų tautų lygybę. Demokratinėj Lietuvoj negali buti tautų teisių skirtumų. Į Laikinąją Vyriausybę įeina visų Lietuvos visuomenės srovių atstovai, pradedant social - demokratais ir baigiant krikščionimis - dem. Laikinoji Vyriausybė turi savo tarpe gudų ir žydų atstovų, nėra joje tik lenkų atstovo. Bet mes tikimės, kad Lietuvos lenkų demokratija padarys tą, ko šalis reikalauja iš kiekvieno piliečio iš kiekvienos joje gyvenančios tautos. Męs tikimės, kad lenkų visuomenės veikėjai stos į eilę musų bendros Tėvynės Rumų statytojų ir padės mums užbaigti tvirtus pagrindus laisvai ne priklausomai ir demokratingai Lietuvai. Visa Lietuva nuklota laikinais savyvaldybės organais: parapijų, vasčių, apskričių komitetais ir miestų valdybomis. Tai yra Laikinosios Vyriausybės atrama, kuri padės jau vykinti stovinčius prieš ją uždavinius.

(Bus daugiau).

T.M.D. Reikalai.

DIRBKIME DEL TMD.

Brangųs tėvynainiai! Keno krutinėje dar neužgęso tėvynės meilės kibirkštėlė — dirbkime del TMD., o kas dar nepriklauso —butinai prisirašykite prie tos musų apšvietą skleidžiančios, knygas leidžiančios draugijos.

TMD. NAA. susivažiavime vas. 16 d. 1919, W. Lynn, Mass. buvo nutarta rengti TMD. maršrutą Naujoje Anglijoje, tat dabar jau mėnesis laiko praėjo ir reikia planingai ir rimtai tą darbą pradėti. Kuopos rengkitės, nes greit bus paskelbta prakalbų maršrutas, — reikia kad jis geras pasekmes atneštų. Netik kuopos, bet ir tų kolonijų lietuviai, kur dar nėra TMD. kuopų galite kreipties prie žemiau pasirašiusios, o bus aptarta laikas, suteiktas kalbėtojas.

Broliai ir sesers! Subruskime ir pasirodykime, kad mes esame lietuviai visur ir visuomet, ir žiurėkime, kad šis musų darbas butų pasekmingas.

Susinešimams adresas:

J. Jurėnienė,

TMD. NAA. susineš. rašt.

20 Austin st., Norwood, Mass.

Bendradarbių Balsai.

KLERIKALŲ POLITIKA.

Nėra tokio sumanymo, prie kurio musų klerikalai nekištų savo klerikališkos politikos. Nėra tokios draugijos, ant kurios musų klerikalai nebandytų uždėti savo klerikališką "globą". Ir taip kiaurai visur tie ponai, kur tik jie gali, kiša savo klerikalizmą, nežiurėdami, ar tas yra žmonijai naudingas ar ne. Kad jie kiša tą savo klerikalizmą į pašalpines šventųjų vardais vadinamas dr-jas, tai maža bėdos, bet kad bando užtubdyti tą savo klerikalizmą ant biznio įstaigų ir ant Lietuvos politiškojo klausimo, tai jau daugiau negu nachališka. O jie tą savo klerikalizmą taip gražiai moka pridengti katalikybe, kad karštas katalikas nei nesupranta, o nesuprasdamas nei nebando priešintis prieš ta taip visuomenei pavojingą klerikalizmą.

Tik atidžiai mes pažiurėkime į dabartinį musų klerikalų veikimą ir mes tuoj pamatysime, tą jų klerikalizme paskendusią katalikystę. Aš čia neimsiu pavyzdžių iš toli, o paimsiu tik iš pereitų metų.

Štai pereitą kovo mėnesį tapo sušauktas ALVS. del apkalbėjimo svarbiausių Lietuvos reikalų, kurie visai nesiriša su katalikybe. Na o musų klerikalai visai nežiurėdami, kiek jie padarys blėdies Lietuvos reikalams, pirmutinėj vietoj statė savo klerikalizmą po priedanga katalikystės ir už tą taip griežtai stovėjo, kad buvo pasirįžę ir svarbiausius Lietuvos reikalus nustumti į bedugnę.

Arba štai vėl. Kada reikėjo pasirašyti po Lietuvos deklaracija. Čia vėl musų klerikalai buvo pasiryžę paskandyti Lietuvos reikalus ir vien del to, kad po taja deklaracija buvo išrinktas pasirašyti visų gerbiamas, o klerikalų neapkenčiamas, Dr. Jonas Šliupas.

Arba štai vėl tapo suorganizuota L. A. Bendrovė, prie kurios išsykio rašėsi ir klerikalai. Bet po kiek laiko tą B-vę įsivaizdino nekatališka, nes ją nevaldo klerikalai ir nepoteriauja kas susirinkimas. Na ir tuoj musų klerikalai suskubo tverti kitą "bendrovę", bet jau "katalikišką", kurios nariai netik kalbės poterius kas susirinkimas, bet dar dalį pelno kas metas skirs ant "mišių šventų".

Arba vėl: pradėta organizuoti lietuviška kareivija, kuri neturi nieko bendro ei su viena partija, bet kur tau iškęs musų klerikalai, — jie ir lietuvišką kareiviją nori padaryti katalikiška. Ką klerikalai mano atsiekti norėdami padaryti ją katalikiška, tai sunku yra atspėti, bet greičiausia bus tas, kad trukdyti tą darbą arba ir visai jį paardyti.

Nors klerikalai labai garsiai šukauja, kad jų suorganizuoti vyčiai, kurie paliuosuos Lietuvą iš vergijos, yra karžygiai, bet kada dabar atėjo laikas tiems vyčiams parodyt savo karžygiškumą už Lietuvos laisvę, tai jų taip kaip ir nėra. o kada ne vyčiai pradėjo organizuoti lietuvišką kariuomenę, tai ponai klerikalai jau ir čia nori uždėt savo klerikališką rankutę, kad jų "pasišventimą del Lietuvos Laisvės" užspausti tą darbą. Gerbiamieji skaitytojai, pažiurėkite į tautininkus - demokratus. Ar jie nors vieną iš aukščiau minėtų įstaigų norėjo padaryti savo partijos įrankių? Anaiptol! Pas tautininkus- demokratus to nėra.

Iš to viso mes galime aiškiai matyti, kad tautininkai- demokratai su didžiausiu pasišventimu dirba del Lietuvos laisvės, nes jie moka atskyrti partijos reikalus nuo Lietuvos reikalų (ALTS. kaipo tokia yra įrankis kovai už Lietuvos gerovę. — **Red.**), taipat ir nuo biznio. Na, o musų klerikalai trukdydami tautini darbą del Lietuvos, jie pirmiausia dirba del Romos ir savo luomo, o paskui dar gal ir del Lenkijos, kaipo labai "katalikiškos", nes paskutiniais laikais klerikalų politika labai panaši buvo lenkų politikai prieš tautininkus - demokratus, o ypač prieš gerb. Dr. J. Šliupą.

Taip-pat mes dabar matome, su kokiu atkaklumu jie priešinasi prieš sušaukimą visuotino Am. lietuvių seimo.

P. Jaras.

Baltimore, Md.

LIETUVIU MUZIKA

Lietuvių muzikos veikalai pradeda but kas-kartas daugiau žinomi šios šalies gyventojams per rengimus visokių koncertų ir statymus muzikalių scenos veikalų. Lietuvių muzikų kompozicijas, ypač Miko Petrausko, italai muzikai jau seniai giria, bet dabar jau kas-kartas susipažįsta ir a nglai, vokiečiai ir francuzai su lietuvių kompozitorių tvariniais. Visa eilė darytų Miko Petrausko koncertų padarė gerą įtekmę į amerikonus, kurie tik kada apsilankė lietuvių muzikaliuose vakaruose. Buvę amerikonai Steinert Hall Bostone, girdėję lietuvių Mechanics Hall ("Gabijos" chorą), girdėję Bostone tokius veikalus kaip "Birutę", "Šienapiutę", "Velnią Išradėją", "Šventąją Naktį" ir kit. gerėjosi tų veikalų ypatingu savotiškumu ir dailumu muzikos ir jos architektonika.

Stato scenoje Miko Petrausko veikalus ne tik "Gabija" Bostone, bet "Birutė" — Chicagoje, "Vilija" — Waterburyje, "Spindulys" — Bridgeporte, A. Sodeika — Scrantone, J. Čižauskas — Baltimoreje, "Aušrelė" — Worcesteryje, "Liuosybės" choras — Montelloje.

Dabar-gi, Jubilėjus "Gabijos" gyvavimo penkmečiui, vėl Bostone statoma "Birutė" su pilna orkestra Dudley Opera House, 22 kovo, subatvakaryje ir prie to statomas I aktas "Fausto" ir bus griežta "Tautiška Sasa".

Miko Petrausko "Kaminakretį", kurį tik ką statė J. Čižauskas Baltimoreje ir buvo užkviesti griežt Baltimorės Symphonijos orkestros nariai, tai jie pasakė, kad nesitikėjo tokios gražios muzikos, esančios lietuviuose, — labai muzika gerėjosi. Bet-gi "Kaminakretis" tai tik ankstyviausia kompozicija M. Petrausko. Ką pasakys geri muzikai apie kitus veikalus, kaip "Birutė", "Šienapiutė", "Velnias Išradėjas", "Vestuvės", "Girių Karaliųs"? Ką pasakys apie gilias operas "Žalčių Karalienė" ir "Elgėtos Duktė"? Tie veikalai laukia savo ateities, laukia lietuvių išsilavinusių dainininkų ir muzikų, kurie galėtų tuos veikalus išpildyti.

Lietuviams reikalinga dar daugiau parodyt patvaros Muzikos Meno linkmėn ir taip statyt save eilėn apšviestųjų tautų.

Agaras.

RAŠTŲ KONKURSO REIKALE.

Jau atėjo keli pasižadėjimai nuo žymių Amerikos lietuvių rašytojų pagamínti raštus "Sandaros" konkursui. Jau gauta ir vienas rankraštis. Tai yra gerbiamo revoliucijonieriaus **J. Kačergiaus** veikalas **"Kalinio Užrašai"**, talpinantis daugybę įdomių aprašymų apie kankinimą cariškuose kalėjimuose ir apie lietuvių pastangas nuversti carizmą.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.

Yearly Subscribtion:

In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

Kaip Lietuvos Lietuviai Gina Savo Laisvę.

Skleidžiamos iš lenkų imperialistų šaltinių telegramos jau daug kartų prasižengė prieš teisybę ir įžeidė lietuvių jausmus. Mes spėliojame, abejojame, kenčiame, laukiame teisybės. Ir kas-kart šį tą sužinome, musų tėvynės ateitis mums prasiblaivo, lenkų skleidžiami melai tik daugiau neapykantos prieš save lietuviuose kelia.

Mes sakėme, kad lenkai meluoja, buk Lietuvos prezidentas norys, kad Lietuvą lenkų armija uzimtų. Dabar atėjusieji iš Europos lietuvių laikraščiai parodo, kad tai buvo lenkiško oficiero p. Gorko "prasimanymas - pasiųlimas".

Lenkai skelbia melagingas žinias, buk lietuviai sutinka pavest lenkų malonei Lietuvos užsienio politikos reikalus, buk lietuviai norį savoje šalyje turėti lenkiškus valdininkus etc. Po to įtekme net **New York Times** neseniai buvo parašęs editorialą "Give Poland a Chance", kur išvedama, kad lenkai reikalingi lietuvių globojimui....

Bet Lietuvos žmonės mato, kad lietuviai turi tokią pat teisę spręst apie savo likimą, kaip kad kitų šalių gyventojai ir jie lendantiems į Lietuvą lenkams savo oficialiame pranešime štai ką pasakė:

"Lietuvos Vyriausybė protestuoja prieš tokius Lenkijos vyriausybės žygius ir reikalauja, kad visi Lenkijos Vyriausybės Lietuvos kraštui paskirtieji komisarai ir valdininkai butų atšaukti ir kad nei vienas lenkų kariuomenės burys ne žengtų į Lietuvos kraštą Lietuvos vyriausybei nesutikus."

Pirmiaus jeigu burelyje kalbėdavosi koks tuzinas "lietuvių - inteligentų" ir jei gu ateidavo vienas sulenkėjęs (pav. D. Malinauskas Vilniuje), tat visi lietuviai del vieno sulenkėjusio ima kalbėtis lenkiškai. Taip buvo ir karės pradžioje. Bet da bar mes matome, jogei net lietuviai socialistai Vilniuje reikalauja, kad lenkai pasiimtų vertėjus jeigu nesupranta lietuvių kalbos, bet oficialė kalba Vilniuje turi but lietuviška. Štai kaip buvo įteiktas lietuvių protestas lenkų vadui, vedančiam į Lietuvą lenkišką armiją:

"Sausio 2 d., pasitraukus iš Vilniaus Laik. Vyriausybei, V. Tarybos bute dar lankėsi atvykusieji iš provincijos Komitetų atstovai ir Vilniečiai inteligentai, norėdami sužinoti kas bus toliau. Buvo taip pat atsilankę keli nelietuvių laikraščių korespondentai. Visus priiminėjo L. Vyriausybės atstovas M. Biržiška, aiškinda mas padėjimą. Bet jautėsi stoka viešojo paskelbimo, kodel išvažiavo Laikinoji Vyriausybė, kas yra jos įgaliotas ir ar lietuviai yra sučėję į kontantą su lenkais, ypač, ar lietuvių kariuomenė dalyvauja užpuolime ant Darbininkų Tarybos (Sovieto), juo labiau, kad kai kurie vietiniai rusų kalba leidžiamieji laikraščiai skelbė panašias žinias. Na, ir patys lenkai platino paskalas, kad lietuviai eina išvien su jais.

Protestuodamas prieš lenkų sauvalę L. Vyr. Įgaliotinis tą pačią dieną apie 6 val. vakarą įteikė Lietuvos valdžios vardu protestą gen. Veitko, lenkų legijonierių vadui Lietuvoje.

Lydimas dviejų lietuvių karininkų M. Biržiška nuvyko į lenkų štabą ir paprašė asmeniško pasimatymo su gen. Veitko. Lenkai, nežinodami tikrojo valdžios Įgaliotinio apsilankymo tikslo, išsyk labai nudžiugo. Iš generolo Veitko Įgaliotinis pareikalavo, kad butų leista įeiti vienam karininkui kaipo vertėjui. Pats Veitko taip pat pasiliko savo kambaryje vieną lenkų štabo oficierį, todel iš abiejų pusių buvo liudytojai. Kada M. Biržiška pasakė, kad jis tegalįs vien lietuviškai kalbėti, tai gen. Veitko pasiulė kalbėti rusiškai. M. Biržiška griežtai atsisakė ir pranešė, kad Laikinosios Vyriausybės raštas, kurį jis turi generolui įteikti turi buti perskaitytas lietuviškai. Valdžios Įgaliotinis atsistojęs (tuomet atsistojo ir lenkai) perskaitė lietuviškai parašytą jau žinomą musų visuomenei protestą; pabaigęs skaityti lietuviškai, to protesto vertimą perskaitė lenkų kalba. Veitko į patį protestą nieko neatsakė, tiktai paklausė: "Což więc dalej?" ("Kas gi toliau?") maty, laukdamas, kad p. Biržiška pradės su juo derybas. Bet į savo paklausimą garbus legionierių vadas gavo šaltą atsakymą: "Daugiau nieko". Visi atsisveikino. Lietuviai tuoj apleido lenkų štabo bustinę.

Apie protesto įteikimą Vilniečiai sužinojo tik trečią dieną. Uždraudus legijonieriams bet kam vaikščioti miesto gatvėmis po 6 val. va karo, visos spaustuvės užsidarydavo labai anksti, todel įtektas protestas nespėta tą pačią dieną atsispauzdinti. Ant rytojaus tas protestas vėl negalėjo buti paskelbtas, nes legijonieriai plėšė lipdytojams iš rankų atspaustus protesto ir valdžios pranešimo lapelius ir nudraskė visus išlipdytuosius. Keli lipdytojai buvo lenkų suimti, bet netrukus vėl paleisti."

Lietuviai taipgi nepageidauja, kad jų šalį alintų Rusijos bolševikai. Lietuvos valdžia Rusijos sovietų valdžiai įteikė tokį užreiškimą:

"Besitraukiant ginkluotoms vokiečių pajėgoms iš Lietuvos, ginkluoti Rusijos buriai pereina Valstybės sienas ir eina gilumon šalies link Lietuvos sostinės Vilniaus.

Lietuvos vyriausybė mato tame nepriklausomos Lietuvos valstybės suverinių teisių ir jos žemių neliečiamybės laužymą, protestuoja prieš įsibriovimą ginkluotų Rusijos Tarybų Respublikos burių ir reikalauja iš jos vyriausybės tuojau išvesti savo ginkluotus burius iš Lietuvos valstybės žemės.

Neišpildant Rusijos Tarybų Respublikos vyriausybei to reikalavimo, Lietuvos vyriausybė priversta bus ieškoti priemonių Lietuvos valstybės žemių neliečiamybei ir pilieičų laisvei apginti."

Nuoširdžiai gindama Lietuvą nuo užpuolikų laikinoji Lietuvos valdžia šaukia savo piliečius prie ginklų šiais žodžiais:

"Vyrai! Lenkai įsivyravo Vilniuje. Ten likę musų broliai ginklu rankoje ligi paskutinio kraujo lašo gins musų sostinę, gins Lietuvos garbę. Vyrai dabar mums eilė! Nejaugi leisime žuti tiems drąsuoliams? Ne! Visi, kas gyvas kas gali dar ginklą valdyti, stokime į Lietuvių kariuomenės eiles. Visi vyrai imkite ginklus kokius kas turite kas pėsčias, kas su savo žirgu, tinkamai apsirėdę traukite kas į Kauną, kas į Alytų, kas į Marijampolę!! Tik skubinkite! Daugiau nei valandėlės nelaukite! Lietuva pavojuje! Dabar vienas kelias mums liko —stoti visiems į kariuomenę ir savo krutine sugniuždyti visus, kas nori mus pražudyti ir palaidoti Lietuvos ne priklausomybę.

Vyrai! rusų bolševikai peržengė Lietuvos sienas. Lietuvių kariuomenės pirmieji buriai jau stojo į kovą su jais.

Rusai eina mus pavergti. Rusai eina, kad vėl galėtų musų sprandais jodinėti, musų gardžią duonelę valgyti. Rusai eina išardyti musų grįtelių, padaryti tokio bado, kokis yra dabar Rusijoje.

Ukininke! jei tu nori, kad tavo namai nesupleškėtų, kad iš tavęs neatimtų paskutinių gyvulių ir sėklos, kad nepaliktum ubagas, stok į Lietuvių Kariuomenę!

Darbininke! Jei nori įgyti laisvę, jei nori turėti darbo, jei nori kad tavo kraujo nečiulptų visokie išnaudotojai, kad žemės gautum, kad nestumdytų tavęs po kalėjimus, neatimtų paskutinės bulvės, paskutinio duonos kąsnio, kurį veži savo alkanai šeimynai. Stok į Lietuvių Kariuomenės burius! Jaunime! jei tu nori, kad musų Tėvynėje neponautų svetimieji, jei nori, kad jie sumbilizavę nevarytų musų brolius lieti kraujo Urale ar Kaukaze, jei nori, kad Tėvynė butų laisva, stok į Lietuvių Kariuomenę.

Visi, kas tik galite, tuojaus buriuokitės ir traukite į paskirtas vietas. Visi Tėvynės ginti! Visi už gnklo! Visi į Lietuvių Karuomenės Burius!

Lietuvos Gynimo
Komitetas.

Paskelbimas. — Išeidamas iš faktiško padėjimo, jog musų sostinė, miestas Vilnius susisiekimo žvilgsniu liko atskirtas nuo Lietuvos ir jog šiuo karės metu yra butinas reikalas ankštame sąryšyje su visu kraštu organizuoti krašto pajiegas Ministerių Kabinetas, posėdyje sausio 1 d. yra nutaręs:

1) visą valdžią mieste Vilniuje pavesti Vilniaus karės komendanturai, palikus prie jos atskirų ministerijų įgaliotinius;

2) generaliu Laikinosios Vyriausybės Ingaliotiniu Vilniuje palikti Švietimo Ministerį Mykolą Biržišką;

3) visas ministerijų įstaigas perkelti Kaunan.

Ministeris pirmininkas
M. Sleževičius.

Ministerių kabineto reikalų vedėjas,
Tad. Petkevičius.

Vilnius, 1919 m., saus. 2d."

Amerikos lietuviai pradėkime užjausti Lietuvos varguoliams - karžygiams ne vien karštais žodžiais, bet ir **darbais.**

Apžvalga.

Lietuviški pinigai.

Į musų rankas pateko paveikslai pinigų, kuriuos senoji Vokietijos valdžia išleido Lietuvai laike Lietuvos užėmimo.

Tai yra ne tie pinigai, kuriuos išleis, ar gal jau išleido, tikra Lietuvos valdžia, bet tie vokiečių padirbti "lietuviški pinigai", kurių paveikslus mes turime, yra kaizeriškos Vokietijos valdžios priemonė nuraminti Lietuvos žmones, sulaikyt juos nuo jieškojimo savo teisių.

Ant tų pinigų vienos pusės yra numeris "1" ir parašas: "Skolinamosios kasos ženklas vienas rublis". Tie popieriniai pinigai padirbta po vieną rublį, po šimtą ir t. t. Juos vokiečiai pavadino Lietuvos pinigais, bet ant jų buvo apart lietuviško parašo vokiškas, latviškas ir lenkiškas. Mat jie buvo skirti taipgi Latvijai ir Lenkijai. Perspėjimai apie bausrę už dirbimą tokių pinigų taipgi išspausta ant vienos pusės trijose kalbose: lietuviškai, latvišaki ir lenkiškai. Ant kitos pusės toks perspėjimas parašyta vokiškai.

Išleidus tuos pinigus vokiečių valdžia uždraudė vartoti rusiškus pinigus ir mainant už vieną lietuvišką rublį reikėjo duot du rusiški.

Vokiečių valdžia tuos pinigus buvo išleidusi Poznaniuje ir vadino "ostais" (rytiniais), rytų šalims skirtais.

Iki paskutinių dienų kaizeris su savo šaika visokiais budais smaugė, apgaudinėjo ir išnaudojo Lietuvos gyventojus, bet daug kentėjusios musų tautos sunųs nusikratė kraugerius ir tampa sau žmonėmis.

Del gandų apie Aleksos mirtį.

Kun. Dobužis parašė iš Šveicarijos, buk lenkų legionieriai Vilniuje sušaudė kelis bolševikų vadus, o keli patys nusižudė, jų tarpe ir Zigmas Aleksa (Angarietis).

Kol nėra tikresnių žinių, negalima daryti tvirtinančio išvedimo, ar jis pats nusižudė, ar jį kas nužudė; o gal jis dar gyvas.

Bet tokioms žinioms pasklydus, gyvenanti žmonės parodo savo sielos dorybę, kuomet kalba apie mirusius.

Štai kaip katalikiškai atsiliepė pav. Švento Juozapo Darb. Sąjungos leidžiamas laikraštis:

"'Draugo' num. 54 tilpo kun. J. Dobužio laiškas. Labai, labai įdomus. Tarp daugelio dalykų praneša, buk bolševikams atsibaladojus Vilniun, Aleksa, Kapsuko adjutatnas, nusižudęs. Nusižudę keletas kitų bolševikų. Labai išmintingai jie padarė. Tikrai prilygsta Judošiui - išdavikui".

Kas žino Aleksą iš gimnazijos laikų, iš gyvenimo Lakinskuose ir Sibire, iš jo raštų lietuvių kalboje ir kas išpažįsta meilę artimo, tas negal nesipiktint tokiu nedoru "D-ko" džiaugsmu.

Sakant kad gerai padarė nusižudydamas "Judošius - išdavikas" Aleksa vertėtų atsiminti, kad **labai daug** Judošių - išdavikų yra klerikalų viršunėse. Bet juk jokios išminties jie neapreikštų išsižudydami.

Vaidilos Ainis pradžioje revoliucijos Petrograde nusižudė psichiškai susirgęs. Jei Aleksa pats nusižudė, tat gal tokio nelemto likimo tapo patiktas, o gal lenkiški legionieriai jam atrodė niekšiškesni už cariškus žandarus ir jis nepanorėjo gyvas pasiduot į lenkiškų budelių nagus, o jeigu lenkų milicionieriai jį nužudė, tat greičiau nužudė ne kaipo bolševiką, bet **kaipo lietuvį.**

Kemėšiui katalikas, o kunigų organui ne.

Besivaduodamas savotiškomis "strategijomis" teisinime savo šalininkų klerikalų dienraštis kartais saviškiams paukštelia per antausį. Viename jo editoriale skaitome:

"Vilimavičius nebuvo atstovas, o Gabrys nei atstovas, nei kalikas. (Katalikas? — **"S." Red.**). Ką Gabrys su Vilimavičium prieš mųs delegatus parašydavo žodį, kaip adatą, tai iš to liberalų - tautininkų liežiuviai priskaldydavo visą vežimą. Apkaltinimai prieš Mastauską visi buvo imti iš grynai liberalių šaltinių."

Pamislink, iš "adatinio" žodžio priskaldydavo visą vežimą. Šiumi auksaburniškumu bandyta "liberalams-tautininkams" užkaršti, bet klerikalų dienraščio rašytojai budami ekstaze didelį antausį tėveliui F. Kemėšiui uždavė. Dalykas tame, kad kun. Kemėšis neseniai rašė, kad p. Gabrys yra **geras katalikas.**

Kemėšiui ir Detroite nebus smagu klebonauti perskaičius "Drauge" editorialus prieš jo tvirtinimą, kad Gabrys geras katalikas.

Klerikalai meluoja nesižvalgindami, na kartais ir nuo koto nusimeluoja: saviškių tvirtinimus į dulkes mala...

Bando išsikepurnėt iš purvyno.

Kiek laiko tam atgal p. Gabrys parašė Amerikos lietuviams, kad pp. Pakštas su Dobužiu negeri delegatai, netinka politikos darbui, nemoka anglų kalbos, vien tik pletkais užsiima etc. Tą laišką musų skaitytojai turėjo progą matyti. Gi dabar p. Pakštas per AL. Tarybą praneša, kad Gabrys negeras, jis "blufferis" ir tt. ir tt.

Iš viso ko matyt, kad ten esama asmeniškų kivirčių, nes p. Pakštas savo laiške tiesiog chamiškai grubijonija ir įsimosykavęs nuo p. Gabrio nukrypsta ant "Sandaros" ir niekus betaužydamas savo "diplomatiškume" susimaišo ir visai susikompromituoja.

Jo "diplomatišku" laišku neskaitytume reikalingu užimti vietą laikraštyje, bet paduodame raidė raidėn, kaipo savotišką dokumentą.

"Viešas visuomenei pranešimas del p. Gabrio priekaištų A. L. Tarybos delegatams.

Nors p. Gabrys ir neteisingai apskundė A. L. Tarybos delegatus lietuvių visuomenei, visgi skaitome reikalinga ir į neteisybę atsakyti ir tikrą dalykų stovį visuomenei nušviesti. Tad ir šį raštą prašom ištisai spaudon paduoti.

Visupirma reikia pastebėti, jog Lietuvos reikalams daug butų buvę sveikiau, jei p. Gabrys savo politišką mirtį but ramiai, be triukšmo, sutikęs. Tai bent but nunėręs, kaip akmuo į vandenį, ir savo "blofus" su savim nusinešęs. Bet p. Gabrys nusprendė trukšmingai "politikos graban" žengti. Vis tas pats likimas, tik jis tuomi parodė mažiau tautiško susipratimo, negu but galėjęs parodyt.

P. Gabrys mus skundžia 16 d., nors galėjo tai padaryti bent prieš porą mėnesių ankščiau, jis tai nedarė, nes tikėjosi, kad mes pasiliksim "neutraliais" arba gal jo pusėn pasvirsim.

Todėl jis ilgai dar laikė mus "tinkamais" delegatais, nors mes ir pareiškšdavome žodžiu, kad musų keliai skiriasi nuo jo kelių. Tik Gruod. 10 d. p. Gabrys pilnai įsitikino ir nusprendė, kad mes "netikę" delegatai, nes gr. 10 d. jis gavo jau raštu musų pareiškimą, jog išstojome iš Viršiausios Lietuvių Tarybos Šveicaruose, ir pertraukėme su p. Gabriu visus santikius. Todėl Gruod. 16 d. jis jau skundžia mus Amerikos lietuvių visuomenei.

Apie musų tinkamumą užimtam darbui nepridera spręsti nei mums, nei p. Gabriui, o tik tiems, kurie mus siuntė ir kuriems mes dirbam. Juk, kada vienas delegatų rengės grįžti Amerikon, o antras Lietuvon važiuoti, tai valdžios atstovas Dr. J. Šaulys abu raštu sulaikė, kad pasiliktume tolliaus dirbti prie Lietuvos pasiuntinybės Berne. Todel ir atskaitų iš savo darbų ne p. Gabriui manome duotl.

Gi į p. Gabrio "karalių, baronų" ir visokių slaptų agentų "augštas sferas" mes visai nepretenduojame, nes ten nematome paramos demokratingai Lietuvai. Su tikrais musų tautos laisvės šalininkais, kad ir aristokratų kilmės, mes po šiai dienai palikome artimus santikius.

P. Gabrys ypatingai stengiasi delegacijos svarbą sumažinti, lig tarsi tuo mi pats save paaugštintų. Nuo pat susitikimo iki šios dienos mes skaitome p. Gabrį gudriu ir galinčiu daug naudos Lietuvai padaryti, tik jo politiškas patvirkimas ir nepaprasta ambicija panaikina jo tos gudrybės pozityvę vertę.

Jau atvažiavę radome p. Gabrį susipykusį su visais latvių veikėjais Šveicaruose. Nei vienas latvis nesiėmė dalyvauti tame susirinkime, kame p. Gabrys butų. Gi Amerikiečių delegatai, su lenkais nieko bendro neturėdami, su latviais, ypač jų tautininkais, draugiškai sugyvena. Tai p. Gabriui labai nepatinka, nes tai sulyg jo "pletkus nešiojimas".

Jis skundžiasi, kad mes neprisidėjom prie jokių lietuvių organizacijų šveicaruose. Teisybė, neprisidėjom. Šelpimo organizacijos jau baigė savo darbą ir rengėsi prie likvidacijos, o politiškos organizacijos laikėsi monarchiškos ir konservatyvės pakraipos. Gi krikščionys - demokratai, kaip Lietuvoje, taip Rusijoje ir Amerikoje, laikosi respublikoniškų ir demokratiškų pagrindų. Tad mes p. p. Gabriui ir visiems Šveicarijos veikėjams bei svečiams iš Lietuvos pirmame bendrame susirinkime (Rugs. 12) esame aiškiai pabrieže. Musų ir abelnai Amerikos lietuvių respublikonišką nustatymą pranešėme ir šveicarų spaudai.

Apie Informacijos Biurą, kurį vedė p. Gabrys, ką ir bekalbėti. Vos atvažiavę mes patarėm tą biurą kuogreičiausiai uždaryti, nes jis jau nuo pavasario (1918m.) nebesutarė su Lietuvos Valstybės Taryba (iš kurios net paramos pirmiau gaudavo) ir pradėjo leisti klaidinančias žinias; Klimaitį ne esančios armijos generolu padarė, Urachą išgarbino, Lietuvos engėjo gen. Ludendorfo agentą baroną von Ropp "lietuvišku" padarė etc.

Žinoma, tokių p. Gabrio darbų mes negalėjom nei pinigais, nei žodžiu remti. Tai todel mes ir netikę delegatai, ypač p. Gabrio "augštesnėm sferoms".

P. Gabrys apgailestauja, kad mes leidžiam "kruviną darbininko skatiką", bet pats daug daugiau leisdamas per kelioliką metų dar-gi savo "Augštesnėse sferose", vos dabar surado tą progą to skatiko "pasigailėti". Nevykęs agitacijos gestas.

Į visą tai atsižvelgiant, mes ir negalėjom p. Gabrio žygių remti ir vengėme jo įstaigų. P. Gabrys tai anarchi ja vadina.

Bet-gi karės galui besiartinant, susidarius labai sunkiai ir painiai politikos konjunkturai ir nesulaukiant iš Lietuvos Šveicarijon kviečiamų zmonių, greitas sutarimas bent tarp šveicaruose esančių lietuvių pasirodė butinai reikalingas. Tad ant greitųjų ir tapo sukviesta Spal. 9 d. Lausannon, konferencija Lietuvių Tautos Tarybos šveicaruose su Am. Liet. Tarybos atstovais.

Konferencijoje p. Gabrys pranešė, ką jis yra girdėjęs Francijos ambasadoje Berne:

Esant šveicaruose dviem Tarybom (Šveicariškės ir Amerikiečių delegatų) prancuzai nežiną su kuria pradėjus derybas. Jie pataria sutverti vieną Tautos Tarybą ir įsteigti biurą Paryžiuje. Ambasadorius davęs suprasti, kad Lietuvių Tautos Tarybos šveicaruose atstovų Prancijon nenorėtų įsileisti. Tad reikią tverti naują Viršiausią Tautos Tarybą, kuri turėtu pasitikėjimo Alijantų šalyse.

Amerikiečių atstovai pareiškė, kad naujoje Taryboje dirbs tik ta satyga, jei nauja Taryba neis konfliktan su Lietuvos Valstybės Taryba ir jei Informacijos Biuras pataisys savo taktą naujas žinias skelbdamas. Tam pareiškimui nieks nesipriešino.

Po ilgų diskusijų nutarta tverti viršiausią Lietuvių Tarybą šveicaruose, kad ji nustatytų gerus lietuvių santikius su Alijantų šalimis, o vėliau, jei Alijantai pritars ir Lietuvos reikalams tai nekenks, ši Taryba turės persikelti Paryžiun.

Konferencija, viršminėtą rezoliuciją principe priėmusi, išsiskirstė nieko nekalbėjusi nei apie Viršiausios Tarybos valdybą, nei apie jos narius. Tik po kelių sąvaičių girdime, kad p. Gabrys "augštesnėse sferose" jau apsigarsino Viršiausios Tarybos prezidentu. Antrame susirinkime, kame ėjo kalbos apie narius ir valdybą, p. Gabrys taip ir paliko prezidentu.

Vėliau patiriame, kad p. Gabrys vieno žymaus Amerikiečio gelbiamas, jau surengė memorandumą ir Alijantų valstybės, prašalinti virš. Tarybai pripažinimo atstovauti lietuvių reikalus.

Patirę, kad p. Gabrys vienur-kitur išsitarė prieš Lietuvos Valstybės Tarybą (ir tai oficijaliuose politikos rateliuose) ir patekęs į musų rankas Vokietijos užsienio ministerijos dokumentui, kur p. Gabrys, paslėptas po pseudonimu von Kaufer, veda slaptą politiką su baronu von Ropp, nustojome p. Gabriu visiškai pasitikėt. Gruod. 10 d. išstojome iš Viršiausios Lietuvių Tarybos ir pertraukėme su p. Gabriu visus santikius.

Paskutinis musų žingsnis p. Gabrio akyse ir padarė mus "netinkamais" delegatais, nes toks musų pasistatymas galutinai numarino Virš. Liet. Tarybą, palikdamas gybiu vien p. Gabriu, jos nemarų prezidentą".

Kas-link "Sandaros" (No. 2 ir kiti) įvairių pastabų, reikia pastebėti, kad joki Taryba Šveicaruose niekad ne tik nedirbo lenkų naudai, bet abelnai neturėjo su jais jokių santikių. Buvo tik du privačiai gyvenančiu lietuviu, kurių santikiai su lenkais pakenkdavo kaip Lietuvos Valstybės Tarybai, taip ir visoms šveicaruose buvusioms taryboms. Toki aiški "Sandaros" iš liuosos valios" melagystę nedaro jai garbės.

Abelnai, visas "Sandaros" tonas kuriuom ji griebiasi delegatus smerkti ir katalikų visuomenę kolioti, duoda suprasti, kad "Sandaros" redaktoriui tikrai gydytojo reikalingos. Atrodo, kad ponas redaktorius daužo plaktuku savo galvą, kad tuomi kaip Gabrio "kruvinu skatiku", sukėlus visuomenėje didelį trukšmą ir atitraukus žmones nuo Tautos Fondo, kurio skatikai remia Lietuvos valdžią ir visos Tautos laisvę-nepriklausybę.

Kazys Pakštas,

Misijos Europon Sekretorius".

Bereikalo p. Pakštas mano, kad "Sandara" visame pritaria p. Gabriui: **gerus žmonių darbus mes rėmėme ir remsime, blogus smerkėme ir smerksime.**

Akyva tai, kad p. Pakštas **pripažino** jogei du lietuviai Šveicarijoje veikia lenkų naudon. Juk jis tuomi nejučiomis patvirtina musų užreiškimus kas-link judošių-išdavikų. O ar tie lietuviški lenkberniai turi išsispausdinę blankas ir konvertus su diplomatiškų firmų vardais, tai juk kitas dalykas.

Gabrys rašo teismu grąsinančius laiškus už "šmeižimus" "Tėvynės" ir "Amerikos Lietuvio" redaktoriams, o Pakštas už teisybės skelbimą keikia "Sandaros" redaktorių. Bet mes patar tume Pakštui su Gabriu surimtėti ir neaikvot laiko ir neteršt laikraštijos "diplomatiškais" komplimentais.

Gi skiriamu "Sand." redatkoriui receptu patariame pačiam Pakštui pasinaudoti.

PASTABOS.

Dauguma nežino, kad Amerikoje yra pustuzinis lietuvių aviatorių. Du iš jų (lieutenantai Ališauskas iš Great Neck, N. Y. ir Graičunas iš Chicagos) tarnauja Dėdės Samo armijoje, o Ona Doraitė laksto Argentinoje.

***

Amerikoje yra virš 100 High School ir Public School mokintojų lietuvaičių. Vienoj Pennsylvanijoj yra apie 35. Yra daug pianisčių, ofisų darbininkių etc. Bet įvairių profesijų žmonių statistika dar vis nepradedama. O jeigu kas pradedama, tat pasigirsta "bombardirovka". Atsiminkime dailininkų organizavimą....

***

Amerikos rusai sutvėrė draugiją (New Yorke), kuri savo mokykloje pralavina rusus rašyboje, matematikoje, anglų kalboje ir pasirinktoje profesijoje ir siunčia į Rusiją. Mes lietuviai imame tik nuo Rusijos "kutilų" pavyzdį: "Chot Iopni, no derži fason". (Nors truk, bet laikyk fasoną). Na ir ginčijamės (ir lyg tas tinginys mokinys) ir tveriantį, konstruktyvį, realį darbą atidėliojame.

***

"Draugas" parašė, kad tautininkai "susmukę". "Naujienos" tam pritaria. Bet labai dažnai "Draugas" parašo, kad socialistai niekšai, vagys ir tt. Kas-žin ką broliai socialistai pasakytų, kad tautininkai tame klerikalams pritartų.

***

Naujos patarlės:

Rezignavo lyg Rusijos ministeris arba p. Grigaitis.

Pakštas ir Paukštis tautininkus "toleruodami" susibroliuoja.

***

Kadangi karė prasideda iš "K.", tat iš "K." prasidėję žmonės yra karingi. Štai: Kerenskis, Kubilius, Krylenko, Kalėdinas, Kapsukas, Kasputis, Klimaitis etc.

Tas pats su titulais ir turinčiais su kare bendro daiktais: kaizeris, kareivis, kariuomenė, kulkos, kryžiai, kapinės etc.

***

— Bolševikai tai yra pasiutėliai, kuomet žmogus pasiunta, tai tampa bolševiku — taip paaiškino kariškais rubais apsirengęs advokatas, lietuvis - socialistas p. F. B., kuomet jo prakalbose Waterbury, Conn. tulas žmogelis užklausė "kas tai yra bolševikai?".

Santakiškis.

Prie ALTS. 47 kp. Tamaqua, Pa. prisirašė Kazys Grajauskas.

Prie ALTS. 18 k. Cleveland, Ohio prisirašė Kazys Lukoševičius, B. K. Jankauskas.

MONTELLO, MASS.

Ateikite į paskaitas.

L. A. Bendrovė rengia paskaitas kovo 23 d., 7:30 v. v. Liet. Taut. Name., Montello, Mass. Paskaitą skaitys inž. **P. J. Žuris** temoje, ar tikrai mes geidžiame geros ateities ar tuščios rojaus. Todel gerbiamieji Montellos ir apielinkės lietuviai nepamirškite atsilankyti ir išgirsti šią naudingą paskaitą. Atminkite, kad moksliškas paskaitas nevisuomet galima išgirsti, taigi ateikite visi.

Kviečia **Rengėjai.**

Knyga Kietuvių kalboje iš kurios galima išmokti fotografuoti ir daryti fotografijas. Prisiųskit $1.00 ir aplaikysit šią knygą ant jusų pačto. Adresuokit: **American Art Gallery,** 118 Delorimier ave., (15) Montreal, Q. Canada.

LAWRENCE, MASS.

Neužmirškite streikierių.

Ačiu gražiam spaudos parėmimui visoumenė streikierius užjaučia ir daug aukų ateina iš visų pusių. Nepamirškite mųs, nes mes kovosime iki pilnai pergalėi, nors mums ir daro kliutis. Visiems susinešimams adresas yra šis: **Central Committee, 166 Maple st., Lawrence, Mass.,** arba Kasierių **Emile Lameire** tuo pačiu adresu.

Presos komisija:

Pr. Biliunas, K. Gradenskis, V. Krulikauskas.

CENTRALINĖ ALTS. VALDYBA.

Dr. J. Šliupas, prezidentas — Europa.
A. M. Martus, — vice prez. — 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
S. E. Vitaitis, — sekretorius ir administratorius, 307 W. 30th st., New York City.
K. Jurgeliunas, kasierius — 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Kastantas Norkus, redaktorius — 366 W. Broadway, So. Boston, Mass
Adv. B. K. Balutis, adv. F. Bradchulis, Dr. A. L. Graičiunas — Įstatų Komisija.
Ponia **Ona Ramanauskienė, Zigmas Jankauskas, J. Balionis** — Teismo komisija.
P. Bartkevičia, St. Mockus, P. Kazlauskas — Kontrolės Komisija.
Romanas Karuža, J. Sekevičius, V. S. Jokubynas — Apšvietos kom.
P-lė P. Jurgeliutė, Dr. Valiukas, A. J. Vinikaitis, V. Daukšys — atstovai į ALTT. nuo ALTS.
A. B. Strimaitis, M. L. Vasiliauskas, A. M. Augunas — Komisija finansinės kontrolės prie LNF.
Julius Baniulis, J. Ambraziejus, M. Ramanauskas (iš New Yorko)— Atstovai ALT. Tarybon nuo L. Neprigulmybės Fondo.
J. Sekevičius (Lawrence, Mass.) ir **K. Makarevičius** (New Haven, Ct.) — kasos globėjai.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrogrado.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.
Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: Nuo 9 iš ryto iki 9 val. vakare.
Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.
(Netoli Massachusetts ave.)
BOSTON, MASS.

VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte. Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.
(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

401 Marlborough St.
(Netoli Maassachusetts ave.)
BOSTON, MASS.

2000 KALENDORIŲ IR 2000 KATALIOGŲ **Dykai!**

Didelį, su šventėmis, gražųs kalendoriai ir PIGIŲ NAMŲ Katalogai yra užsilikę neišdalinti, todel, kurie esate reikalingi gražaus i atsakančio kalendoriaus malonėkite užeiti ir pasiimti DYKAI iš musų **LITHUANIA N AGENCY.**
A. Ivaszkevicz, Mgr.
315 Broadway, So. Boston, Mass.

D y k a i — SIENINIS ŠIŲ METŲ **Kalendorius** — D y k a i

Labai puikus Dienraščio "Lietuvos" Sieninis Kalendorius bus pasiųstas kiekvienam. Reikalaujant kalendoriaus, prisiųskite 5 cent. padengimui siuntimo lėšų.

Lietuva
3253 So. Morgan St. Chicago, Ill.
(15)

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą, nes tai vienintėlis tos rųšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokesčių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nuošimtį iki ratos.

J. P. Tuinila
822 WashingtonSt., Boston, Mass

"TĖVYNE" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS
—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI $1.00—
Užrašykite ją savo draugams ir pažįstamiems ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.
Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:
A. B. STRIMAITIS,
307 West 30th Street, New York City.

DRAUGAS NELAIMĖJE!

Mainieriai, mechanikai, audejai, fabrikos ir siap visokie darbininkai, dirbanti viduj ir lauke, yra amžini draugai

PAIN-EXPELLER

Jau suviršpenkios-dešimtys metu kaip šita piuki gyduole yra vartuojama su geriausioms pasekmems, išgydymui rumatizmo, skausmu krutineje, šonose ir raumenyse, neuralgijos, strenu diegimą, šalčio ir kosulio.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelese bonkose. Reikalauk geriausiu. Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose, ar tiesiog is labortorijos.
F. AD. RICHTER & CO., 74—80 Washington St., New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

WATERBURY, CONN.
"Du Broliu" scenoje.

Kovo 2 d. T-ka dr-ja "Aušra" statė scenoje veikalą "Du Broliu". Minėtame perstatyme publikos susirinko visai mažai, nežinia del kokios tai priežasties. Gal delto, kad šis veikalas buvo statomas antru kartu Waterburyje. Veikalas "Du Broliu" yra žingeidus ir pamokinantis. Merginos lošė pusėtinai, bet nekurie vyrai tai lošė silpnai. Pav. paskutiniame akte, kuomet atsibuna teismas, kur brolis brolį teisina, tuomet turėjo buti kuonodidžiausis įspudis, vienok išėjo be nudavimo. Patartina aušriečiams geriau prisirengti, kad tikrai gerai atlošti.

Žemaitijos Sunus.

LAWRENCE, MASS.
TMD. kuopos vakarienė.

Kovo 4 d., užgavėnių vakare, vietos TMD. kuopos buvo parengta vakarienė. Narių ir svečių buvo apie 60 asmenų. Parengta buvo pobažnytinėj salėj Garden ir Newbury gatvių. Apart vakarienės - užkandžių buvo prakalbėlės (sakė Z. Jankauskas), žaislai, dainos, piano. Šeimininkais buvo gg. Navadauskas ir Vilčinskaitė; prigelbėjo: Žukauskas, Mikšienė ir k. Šeimininkams ir šeimininkėms didelis ačiu už gražiai ir gardžiai surengtą vakarienę!

Streiko reikaluose.

Streikas tęsiasi. Kada bus galas — nežinia. Prieita prie to, kad jau miesto valdžia (airiai) nebeduoda streikieriams nei mass-mitingų laikyti nei ant privatinių (streikierių) vietų - žemių. Tikrasis karės stovis, taip kaip prie caro Rusijoj. Delto daug buna iš streikierių pusės protestų: Lietuvių, Rusų ir k. Indomus buvo lietuvių protestas, kurį perskaitė viename mass-susirinkime generalis streiko prezidiumas ir kuris paskui buvo atspaustas vietos ir Bostono angliškuose laikraščiuose. Tas protestas baigėsi šiaip: kad Amerikos valdžia atidarytų kelius, leistų laivus ir veštų pasažierius į jų laisvą, saule spindančią tėvynę **Rusiją** (mano pabr.). Man matos, kad tas lietuvių (bolševikų) protestas tik lietuvius pažemino, arba tie protestuojantieji lietuviai patys save pasižemino, kad jie nežino, kur jų yra tėvynė. O tokių stambių klaidų reikėtų vengti. O jeigu jau išsižadėti savo tėvynės **Lietuvos**, tai jau reiktų sykiu ir išsižadėti lietuvių vardo. Gražiau butų skelbties internacionalais, bei Rusijos piliečiais, arba kaip kitaip, negu skelbties lietuviais, o Rusiją vadinti tėvyne.

Rep.

BALTIMORE, MD.
Klerikališkas lenkbernis veidmainingai trugdo lietuvių veikimą.

Kovo 9 d. Svetainės Statymo Bendrovė surengė prakalbas. Kalbėtojų buvo net 8, ir visi nurodinėjo reikalingumą baltimoriečiams geros svetainės.

Bendrovės direkcijos prezidentas pranešė, kad šis vakaras yra surengtas del pasikalbėjimo su Baltimorės visuomene apie statymą naujos svetainės, nes bendrovė nori sužinoti, ar ta visumenė nori turėti sau gerą svetainę, ar ne. Jeigu nori tai tą savo norą arba pritarimą turi išreikšti ne žodžiu arba rankų pakėlimu, bet pirkimu šėrų, kurie kainuoja $25.00 vienas arba žemės pėdų, kurios kainuoja $1.00, pėda. Beto dar pasakė, kad jeigu visuomenė pritars, tat Bendrovė šį pavasarį imsis už darbo, nes žemė su dviem dideliais namais jau nupirkta už $12.00 ir su viršum $7.00 turi gatavų pinigų del statymo naujos svetainės.

Po tam buvo išdalintos kortelės, ant kurių turėjo pasirašyti vardą, pavardę, adresą ir kiek perka šėrų arba žemės pėdų. Kortelės buvo surinktos atgal. Vakarui pasibaigus, prezidentas pranešė, kad tikslas pilnai tapo atsiektas ir šį pavasarį svetainė bus pradėta statyti.

Aš negaliu praleisti nepažymėjęs ir štai ką: vienas kalbėtojas buvo klerikalas ir supaliokėjęs. Šis ponas išsykio pradėjo "gerai" kalbėti, bet kad bandė ilgai kalbėti, tai pripasakojo visokių nesąmonių. Tarp ko kito štai ką pasakė: "Kada atvažiuoja koks vagis iš New Yorko, iš Chicagos, arba iš kur kitur, — tai jųs jam tik ir metate po penkesdešimts ir po šimtą, o jis išvažiuodamas užsiruko sau gerą cigarą ir juokiasi, kad kvailiai sudėjo daug pinigų".

Nors tas ponas ir neįvardino, kas tie vagys, bet kad paskutiniais laikais buvo aukaujama penkesdešimtinės ir šimtinės tik tiems kalbėtojams, kurie rinko aukas del išgavimo **Lietuvai** laisvės, tai galima drąsiai spėti, kad tas ponelis ir turėjo mintyje tuos kalbėtojus. Vieton nurodimo kokį biznį svetainės daro ir kad šėrininkai gali tikėtis gero sau pelno, tai tas klerikališkas lenkbernis dar atgrasino publiką nuo pirkimo šėrų sakydamas: "Nors aš netikiu, kad tie pinigai, už kuriuos jųs pirksite šėrus, prapuls bet gali atsitikti, kad prapultų, taigi, kad ir prapultų bene jųs numirtumete". Na, o publikoje atsirado dar ir tokių, kurie ir rankomis paplojo, kaip tik tas ponelis vagius suminavojo.

Taigi nuo dabar tegul Baltimorės tautininkai žino, kurie dar nežinojo, kokios ypatos maišosi jų tarpe.

Balandėlis.

NEWARK, N. J.
Policija Bažnyčioje. Davatkoms nepatinka rimtesnis kunigas.

Kovo 9 d. Lietuvių Šv. Trejibės bažnyčioje kilo revoliucija. Apmalšinimui revoliucijonierių buvo pašaukta policija. Vieni žmonės dirba pakėlimui lietuvių vardo svetimtaučių tarpe, kiti žmonės išsijuosę dirba pažeminimui. Nesvarbu, koki nesusipratimai yra tarp kunigo ir parapijonų, — juos galima paraisyti ramiu budu, nes keliant triukšmą, jau čion ne vien parapijos reikalus palyti, bet visų lietuvių.

Priežastis tame, kad keletas parapijonų panorėję prašalinti vietinį kun. Ed. Budriavičių, kai po neva perdaug progresyvį žmogų, kuris davatkoms nepatai kauja. Jau nuo senų laikų, tuli parapijos šulai organizuoja davatkas, išmislija visokius nebutus daiktus, kad tik kaip nors įžeisti jiems nepageidaujamą kleboną.

Tas nesvarbu., jei kuris žmogus nenori mokėti, tai jo dalykas, nieks negali priversti. Bet svarbu tas, kad nori uždrausti ir tiems žmonėms kurie nori mokėti bažnyčiai pinigus. Po nutarimui nemokėti bažnyčiai jokių duoklių — atsirado žmonės, kurie to nepaiso, bet moka, tad pasigirdo balsai, "skebai", "streiklaužiai" ir tt. Kadangi buvęs parapijos komitetas skelbia, buk kunigas naudoja parapijos pinigus politiškiems tikslams, tat dar tas labiau suerzino žmones, kunigas norėdamas, išduoti pilną raportą pasakė, kad kiekvienas parapijonas gali pažiurėti į knygas, ir kas neaišku, viską paaiškins.

Kovo 9 d. po mišių pasakė, kad jam vyskupas daleido laikyti susirinkimą bažnyčioje, nes svetainėn tankiausia sueina tik priešai, kalbėti leidžia tik savo šalininkams. Ten didžiuma parapijonų nesilanko, kiti net bijosi lankytis, nes nieko negali išgirsti kaip tik grumojimus, lermą, o idant visi parapijonai galėtų girdėti atskaitą, tad butinai susirinkimą reikia laikyti bažnyčioje. Kun. B. sutinką viską pilnai paaiškinti. Dar susirinkimo nepradėjus p-nia P. Radziavičienė pakėlė triukšmą, rėkdama "musų Dievas, neduokim"! Ją pasekė O. Daukšienė — abidvi vietos davatkų šulai. Jas pasekė kitos moterys — rėkia visokiais balsais. Bažnyčioje kilo sumišimas. Atvažiavo policija, suėjo bažnyčion, apmalšino įdukusias bobas ir išvažiavo nieko neareštavę. Kėlime triukšmo prisidėjo ir tuli nariai, kurie visur nori turėti pirmenybę. Reiškia vietos klerikalų šulai agituoja nežinančius, bet nepermatančius dalykų katalikus prašalinimui kun. B. Kai-kurie sako, kad viskas buvo suplanuota iš kalno. Mat jau dau gelį karų ta šaika skundė kun. B. vyskupui, bet niekas negelbėjo, nes vyskupas juos nuo seniai pažįsta: kaip jie apglostė pabėgusį kun. V. Staknevičių, tat su jais reikalo turėti nenori. Dabar, naudojo kitas priemones, kelti triukšmą bažnyčioje ir manė, kad dabar vyskupas bus priverstas prašalinti kun. B. Mat pasimokino nuo Clevelando ir Detroito.

Vietos lietuviai turėtų pasirupinti, kad prašalinti tuos triukšmadarius, kurie gėdą daro lietuviams savo negražiais pasielgimais. Nesutikimus tarp kun. B. ir jųjų turėtų sutaikinti ramiu budu, bet neženinti visų lietuvių vardo dėlei kelių ypatų paikos ambicijos.

Vietinis.

UNION CITY, CONN.
Girtų kova.

Kovo 1 d. du vietos lietuviaities smukle susimušė už šunį: vienas užkabino gulintį šunį, o kitas užsistodamas už šunį pradėjo kovą. Pasekmėj vieno lietuvio galva tapo perskelta. Kovoje dalyvavo p. G. ir B. Bėda su girtuokliais: žmonės dirba del progreso, o jie pasilakę galvas skaldosi. Laikas pamest tokius darbus, o reikia dėties prie gerų dr-jų.

Boblaukio Jurgis.

LOWELL, MASS.
Streikas Atidėtas.

Darbininkai norėjo išeiti į streiką, bet kelis kartus policija išvaikė iš salių ir neduoda laikyt mitingų. Jau buvo manyta, kad išeis panėdėlyj, 2 d. kovo, bet neišėjo, kadangi čia yra daug grekų ir jie atsisako streikuot. Sako: "mes važiuosim savo šalin, tai mes čia nenorim uždyką kovot." Lowellio gyventojai daugiausia: francuzai ir airiai, potam: grekai, lenkai, žydai, vokiečiai. Žmonės daugiausia tamsųs, del to nesusitaria.

— **K. K.**

NEWARK, N. J.
Mass-mitingas.

Kovo 8 d. atsibuvo visuotinas mass-mitingas kas link išnešimo protesto rezoliucijos prieš lenkų imperialistus ir bolševikus. Rezoliucija vienbalsiai priimta. Kalbėjo advokatas J. M. Kearns ir miesto majoras C. P. Gillin. Labai puikiai abudu nukalbėjo ir nurodė, kad jie gerai žino Lietuvos istoriją ir apie lietuvių tautą. Pagyrė lietuvius, kad lietuviai darbuojasi. Lietuviai turi tiesą reikalauti ir gauti Lietuvai pilną laisvę.

Buvo renkamos aukos (kokiam tikslui? — **Red.**). Surinkta $21.55. Publikos buvo vidutiniškai ir visi labai dailiai užsilaikė, nors buvo visokių pažvalgų žmonių. Tai nors vienas susirinkimas atsibuvo be larmo.

Rengė Tautos Taryba ir Newarko Liet. Katalikai. Vakaro vedėju buvo p. W. V. Ambrazevičius. Reikalaujančios Liet. laisvės rezoliucijos nutarta tuojaus pasiųsti kablegrama Prez. W. Wilsonui.

Advokatas J. W. Kearns yra išrinktas nuo ukrainiečių atstovauti visuotiname kongrese Paryžiuje. Jis prižadėjo užtarti už lietuvius, kiek jis galės.

Newarkietis.

NEWARK, N. J.
Del principo.

Masiniame mitinge, kuris įvyko kovo 1 d. Newarko lietuvių tautininkų vardu kalbėjo p. Ambrovevičius. Bet musų Tautinz Taryba to mitingo rengime nedalyvavo, del to dauguma piktinasi ir mato netaktą, kalbėti tautininkų vardu nepranešant vietinėms tautininkų draugijoms.

— **S. A.**

LAWRENCS, MASS.
Iš streikierių gyvenimo.

Jau 6-tą sąvaitę užbaigėm streikuodami, bet galo streiko nesimato. Kapitalistai su valdžia deda visai pastangas, kad tik sulaužius streiką ir darbininkus privertus dirbti už mažą mokestį. Bet darbininkai nepasiduoda savo išnaudotojams ir kovojam kiek kas galim ir turim viltį, kad tą kovą laimėsime jeigu mums visuomenė ateis į pagelbą.

Štai Rumford, Me. lietuviai atėjo mums į pagelbą išlaimėti tą sunkią kovą. Per pasidarbavimą J. Labučio prisiuntė $45.-00. Taipgi per pasidarbavimą p. J. Vasiliausko, LSS. 136 kp. nariai prisiuntė $19.75.

Kovo 5 d. buvo masinis mitingas visų streikierių. Žmonių buvo apie 12,000.

Kovo 9 d. buvo prakalbos lenkų salėje. Žmonių buvo pilna svetainė. Kalbėtojai buvo 5: —2 anglai ir 3 lietuviai: kun. Sleinis, (nepr. parapijos), p. Z. Jankauskas ir p. M. Bolis. Visi savo užduotis atliko gerai.

Ant 8 d. kovo vėl buvo sumanyta surengti masinis mitingas visų streikierių ant italų žemės, bet valdžia uždraudė laikyti masinį mitingą. Kada miesto gaspadarius nepavelino laikyti Mass-mitingą kur pirma laikydavom, tai turėjom laikyti svetainėse. Supraskit, brangus broliai ir sesutės, ką Lawrenco darbininkai dasigyveno, ir ant dompų žmogui nevalia atsistoti.

Bet štai buvo pasklydęs gandas, kad streikieriai laikys mitingą ir be pavelijimo. Tad musų "geradarys" miesto gaspadorius, užgirdęs, kad streikieriai taip nori pasielgti, stojo darban.

Kovo 2 d. 1 val. po pietų einu pro tą vietą kur laikydavom masinius mitingus, žiuriu, kad viduryj dampų pastatyta lentelė su užrašu, kad ant tos vietos uždrasta žmonėms susirinkti. O ta vieta — kur mes mitingus laikydavom, tai buvo virve aptiesta aplink, kad streikieriai už virvės budami neištitų ant surudijusių kenų šalia tos dumpos. Policijos buvo pilna visur ir prie dumpos ištolo negalima buvo prieiti. Žmonės pradėjo rinktis iš visų pusių ant prakalbų, bet tie, lyg caro budeliai nedaleido ištolo prieiti prie tos vietos, kur buvo parengtos prakalbos. Žmonės žiurėjo su nusistebėjimu į tuos Amerikos piliečius, kaip jie mindo laisvę.

Vienas žmogus, F. Subačius, ėjo gatve pro policiją ir jam pasitaikė nelaimė: turbut skaitytojams bus juokas iš tos nelaimės, bet visgi aš pasakysiu: jis ėmė ir sučiaudėjo, žinoma, policijantai tokį trenksmą užgirdę persigando ir puolėsi prie to žmogelio jieškoti bombos, bet ant nelaimės, vietoj bombos, rado smirdančius gazus, kas jiems labai nepatiko. Tą žmogelį suareštavo ir nuvežė šaltojon, o ten nusivežę baisiai sumušė, ir kada nueita liuosuoti, tai reikėjo užstatyti kaucijos $200. Mat tie budeliai gėdinos mušti prie žmonių akių, o kalėjime muša, kojom spardo, spjaudo ir tt.

Kovo 8 d. mes lietuviai streikieriai turėjom susirinkimą ir išnešėm sekančią rezoliuciją: Visi kurie esate išvažiavę iš Lawrenco laike streiko, turite visi sugrįžti į Lawrencą ir padėti mums tą sunkią kovą išlaimėti. Jeigu jųs brangus broliai ir sesutės tą nepadarysite, tat mes jus apskelbsime skėbais, ir jųs busite musų išdavikais, o kapitalistų bernais, nes valdžia su kapitalistais eina išvien, o męs darbininkai turim vest sunkią kovą su savo išnaudotojais.

Bet mes darbininkai nėsame perdaug nusiminę, bet visi energiškai kovojam ir turim viltį, kad tą sunkią kovą laimėsime, jeigu visi ateisite mums pagelbon kovoti už —48—54.

Streiko reporteris,

Pr. Biliunas.

CAMBRIDGE, MASS.
Vyčių spyčiai ir teatrai.

Vietiniams vyčiams "Vyčio" redaktorius čia kalbėjo, kaip jis lankė mokyklą, kaip jie melzdavos prie lenkiškos Motinos Švenčiausios, kaip po tam sustreikavo, kaip nusipirko lietuvišką Motiną Švenčiausią, kad paliokai kvaili, nemokyti, bemoksliai budami, o lietuvius politikoj apgauna.

Jeigu jau žmogus nieko nežinai, nesi kalbėtojas, tai kam dar varginti tuos musų biednus vyčius.

Musų davatkos turi vargo ne mažiau už vyčius: jau daug sykių važiavo pas kardinolą prašyti, kad lietuvį kunigėlį atimtų nuo airių, duotų jam klebonija ir kad jis galėtų laikyti gaspadinę. Kardinolo sekertorius prižadėjo duoti atsakymą už dviejų sąvaičių.

Vyčių 18 kuopa bažnytiniame sklepe iš dviejų sykių lošė veikalą "Valkata". Pirmą sykį kad lošė, tai žiurėtojų nebuvo, todėl buvo priversti atkartoti.

Lošimas išėjo ant pššš. Apsaugok Viešpatie nuo tokių lošimų, ir jeigu ilgiaus vyčiai taip elgsis, tai Cambridge lietuviai bus priversti užprotestuoti už veikalų darkymą.

K—tis.

So. SIDE OMAHA, NEBR.

Vietiniai komitetai draugysčių veikiantieji skyriuje G. ir N. L. Fondo jau užbaigė rinkimą aukų del išgavimo Laisvės Lietuvai. Viso yra suaukauta $616.50, iš kurių $300.00 jau yra pasiųsta į Amerikos Lietuvių Centralį Komitetą, o $10.00 ant Kalėdų Eglaitės per "Lietuvą", o dabar $325.00 į G. ir L. N. Fondą (iš kasos pridėjome $18.50). Prie rinkimo aukų tarpe vietinių lietuvių pasidarbavo: V. Poškienė, I. Zigmančiutė, Jonas Barisas, A. Poškus, K. Laučius, A. Sabaliauskienė, P. Šarpaitis, M. Maslauskaitė ir J. Navickas. T-i kėjomės kad del Lietuvos Laisvės didžiausia ir turtingiausia dr-stė So. Omahoj Vyrų Šv. Antano Pašelpinė subytis visus aukomis, bet ne: ji neaukavo nieko — atidėjo ant toliaus, t. y. kaip dažinos tikrai, kad Lietuva yra Neprigulminga ir apie jos valdžią.

Širdingai ačiu tariame visiems So. Omahos aukautojams už duosnumą šiame svarbiame momente.

Pirm., B. Maslauskas,
Kas. K. Juniavičienė,
Rašt. F. Zigmuntas.

Sąrašas aukautojų del išgavimo Laisvės Lietuvai.

Šv. M. P. Ražanc. M. dr-stė	$100.00
Sus. L. A. 87 kuopa	50.00
TMD. 17 kuopa	10.00
Liet. lig. paš. dr-stė	10.00
Šviesos Draugija	10.00
K. Juniavičienė	50.00
A. Poškus	25.00
K. Laučius	25.00
Ant. Akromas	25.00
Juozapas Pilus	25.00
Fr. Zigmantas	15.00
J. Kancleris	10.00
B. Mokonas	10.00
D. Možeika	10.00
V. Didyka	10.00
M. Lavranavičiutė	10.00
K. Akromas	10.00
V. Paukščiai	10.00

Po $5.00 aukavo:

St. Geržaitis, M. Uždavinis, V Uždavinis, V. Vaškelavičia, A. Genaitis, K. Baltušis, Jonas Borisas, J. Popika, A. Savickas, J. Savickas, kun. Aleksandra, M. Tumosas, Andrius Bazis, A. Misius, K. Gražis, Vincas Vaškeliavičia, K. Alukonis, P. Milinavičia, Ant. Sabutis, J. Sabutis, K. Jenkevičius, M. Jenkevičius, Onufras Poškus, B. Maslauckas,

Po $3.00 aukavo:

P. Sarpaitis, Juoz. Barisas, M. Poškevičia.

Po $2.00 aukavo:

M. Brindza, K. Šimkus, J. Simonas, J. Bluvas, V. Radeckis, F. Lukoševičia, St. Kačėnas, P. Šukis, A. Špokas, J. Sakinis, K. Treinavičia,

Po $1.00 aukavo:

J. Jonaitis, V. Litvimas, P. Kirdeikis, G. Kuncevičia, A. Paurznis, T. Pucilauckas, B. Diedelis, Bandolla, J. Virpatinckas, V. Bagdonas, A. Smailis, V. Novickas, J. Jačiunskas, Antanas Bažis, V. Stankus, G. Šidlauskas, M. Biekša, V. Pameditenė, V. Goodmonienė, St. Zidelis, A. Česnelavičia, V. Jackevičia, J. Armoska, J. Jankauckas, B. Rimkus, J. Gudaitis, A. Matulaitis, A. Šnuolis, J. Kazlauckas ir J. Aleksa. A. Petrauckas 50 c.

Viso $616.50

Raštininkas **Fr. Zigmantas.**

BRIGHTON, MASS.
"Užburtas Kunigaikštis" scenoje.

Kovo 15 d. 8 val. vakare, Lietuvių Salėj, dailės ir dramos dr-ja "Gabija" iš So. Boston, Mass. vadovaujant komp. M. Petrauskui, vaidino operetę "Užburtą Kunigaikštį". Tai yra gražus, linksmas veikalas, turintis savyje daug sveiko juoko.

Vaidintojai savo roles atliko pavyzdingai. Dalyvavo vaidinime: R. Mizara — Kunigaikščio Hermano rolėj, K. Norkus— von Liaubės, P. Apšiega — Kurpiaus, A. Kalinauskaitė — Gertrudos, O. Kerdiejienė — Margarietos, O. Čižiutė — Margarietos pavaduotojos, M. Šileliutė, — tarnaitės, S. Kontautas — Kunst, M. Spudvilaitė — Solc, Šilinis — kunig. gydytojo, M. Biekša — raštininko, P. Zokaitis ir A. Muraška — tarnai, K. Sirbikas ir V. Kiburis — jagerių, ir P. Cvirka — kamerdinerio rolėj.

Publikai užvis labiausia patiko dainos, kurias išpildė solistai ir "Gabijos" choras.

Garbė už surengimą šio vakaro priguli vietos Liet. Moterų Progresyviško Susiv. kuopai, kuri dėjo visas pastangas, kad tik parkvietus "Gabiją" su kokiu nors perstatymu. Tiesa, žmonių buvo neperdaugiausia sulyginus su veikalo gerumu, bet tam yra ir priežasčių: mat šis veikalas neseniai tapo vaidintas So. Bostone, tad ir musų kolonijos lietuvių daugumui jau teko matyti.

Tečiaus musų moteris nepaiso, jei butų kiek ir nuostolių; kitą kartą jos paruoš kitokį parengimą ir tas joms pilnai sugrąžins dabar paneštus nuostolius.

Brightonietis M.

Amerikos Lietuvių Liaudies Universitetas - Žinyčia.

Dr. L. A. Graičuno paskaita laikyta Chicagoje.

(Tąsa).

Fabrikantas ir-gi praregėjo: kad geriaus žmogų apsaugoti nuo susižeidimo, o vėliaus pavesti gydymo kaštus ir dar užmokėti tukstančius dolerių už sužeidimą arba susisirgdinimą dar bininko.

Municipalitetai del to atkreipė didelę domą. Kad geriaus užauklėti sveiku ir tvirtu protu ir kunu pilietį, negu vėliaus samdyti eiles teisėjų, policmonų, kalėjimų pridabotojų ir tt.

Tais tai atžvilgiais Amerikonas yra praktiškas pilietis, apmąsto — padaro išvadą kylančio socialiame gyvenime klausimo ir daro išanksto investmentą, kurs vėliaus jiems šimteriopai apsimoka. Amerikonas niekad nepamiršta, kad tai daro sau, savo tautos, savo viešpatijos naudai ir augina nematomai didelę galingą Amerikoje pionierišką demokratiniais principais paremtą tautą. Pasimokinkime, kad vėliaus sugrįžus Lietuvon taptume mokytojais ir kelvedžiais, demokratiniais principais paremtos piliečių liuosybės.

Kaip-gi tvarko lietuvis savo socialį gyvenimą, — jis progresuoja čia Amerikoje ar regresuoja?

Atvyko Amerikon lietuviai didumoje nemokinti ir neapšviesti apie pilietybės principus ir mažiausios nuovokos neturėjo. Užklaustas, kas esmi, atsakinėjo — "Katalikas"! Didinosi kolonijos lietuvių atsidėję ant Dievo valios — kaip ducs Dievas, taip ir bus, — sakydavo lietuvis. Žodžiu, gyveno nei lietuvišku nei amerikonišku gyvenimu. Vienok laikui slenkant jie nors vieną dalyką greit užtėmijo, kad leidžiant savo vaikus į Amerikos viešas mokyklas, kurie tankiai sugrįžę iš mokyklos savo tėvus pašiepdavo - pajuokdavo, "grinoriais" vadindavo, o kas skaudžiausiai tai vaikas nesulaukęs nei 10 metų amžiaus jau nustodavo gedoti ir klausyti savo tėvų, — laikydamas juos už žemesnius, mažiau išmanančius negu jie, t. y. vaikai.

Prasidėjo šeimyniška betvarkė, — vaikai tankiai sauvališkai eidami prasižengdavo prieš civiliškas teises, o neretai ir kriminales, ir papuldavo į taip vadinamus "Juvenile Court" (vaikų teismas). Tėvai tapdavo baudžiami už nesuvaldymą vaikų ir nenoriai einančių į viešas valdžios, sau svetimas, mokyklas.

Galima tad sau įsivaizdinti koks buvo šeimyniškas gyvenimas su daugeliu vaikų ir pulku burdingierių. Kaip-gi skyrėsi viešа švari, šviesi Amerikos mokykla nuo suskurusio, tamsios ir neišvėdintos lyndynės ,stubos , pilnai prikimšto per du šiptu miegančių burdingierių ir pilna vaikų. Vaikas sugrįžęs iš mokyklos nerymaudavo buvoti savo tėvų nešvaricje, tamsioje stuboje ir klausyti visokių blevyzgų girtų nepraustaburnių burdingierių. Bėgdavo vaikas į gatvę ir čia praleisdavo liuosas nuo mokyklos valandas ir nemuosna pareidavo tik pernakvoti, neretai labai vėlai. Toks gatvėje vaikų auklėjimas negalėjo privesti prie geros pasekmės tos lietuvių tautos atžalos.

Instinktyviškai pradėta jieškoti geresnės išeigos. Jau daugelyje kolonijų buvo pačiais lietuviais pastatytos bažnyčios. Mat, didumoje, lietuvis katalikas Amerikon atvykęs svarbiau siu tikslu ir uždučia matė statyt "maldnamį". Čia jis šventadienio sulaukęs netiek pasimelsti ateidavo bažnyčion, kiek del loro pasimatyti ir pasikalbėti su savo draugais - pažįstamais; pasiteiriauti apie geresnį ir pelningesnį darbą; ir abelnai savo vargus ir bėdas pasipasakoti ir susiraminti. Mat išsipasakojus lengviaus ant širdies, o kadangi bažnyčioje kalbėti yra uždrausta, tat po pamaldų išeidavo ant gatvės, šale bažnyčios pasikalbėti. Bet ir čionai nebuvo patogu: tai lijo, tai vėjas aštrus putė, tai šalta ir, noroms- nenoroms, lietuvis tapdavo įvytas karčiamon. O karčiamoje uždyką nesėdėsi: reikia išsigerti. Ir jis nematomai priprasdavo girtuokliauti ir taip sunkų savo gyvenimą, dar labjaus apsunkindavo ir aptemdydavo. Be vilties, kada nors pagerinto, taip ir žudavo. Prie girtuoklystės papročio prisidėjo ir daugiau blogybių.

Mažu-pamažu kas-kart vis daugiaus tvėrėsi pašelpinės draugijos, po priedanga viskiariopų šventųjų ir pasaulinių vardų. Tvėrė jas klebonai, kad lengviaus butų avelęs ganyti; ir vilnas kirpti. Tvėrimo ir valdymo darbą kunigėliai bandė užpatentuoti.... Neretai vienok į tas drjas prisirašydavo tvirto budo ir blaivai į gyvenimą žiurinti asmenis. Jie pradėjo išpaiengvo gvildenti nepakenčiamas ir nepanešamas gyvenimo sąlygas. Pradėta jieškoti išėjimo. Pirmiausiai susitvarkyta su apdraudos reikalais. Tapo sutvertas S. Liet. Am. Vėliaus pramatyta, kad reikalinga tvarkesnių idėjinių draugijų veiklumas. Tapo sutverta T. M. Dr-ja. Dar vėliaus pramatyta, kad lietuviai daugumoje yra: 1) Katalikai ir tėvų giausiai su savo vaikais kruvoje sugyventi ir arčiaus susiprasti. Tat pagalvota ir apie vaikų išauklėjimą katalikų dvasioje. 2) Tėvai lietuviai norėjo su savo vaikais prigimtoje kalboje susikalbėti, o viešas Amerikos mokyklos yra anglų kalboje vedamos. Vaikai paaugėję pamesdavo lietuvišką kalbą ir su tėvais nenorėdavo lietuviškai kalbėti. 3) Tėvai matė kaip dar nepribrendę jų vaikai nustodavo prigulinčio tėvams paklusnumo ir atjautimo. Amerikos viešos mokyklos to neduodavo; nes Amerikos m kykla auklėdama vaikus, ateivių tėvų prigimtos kalbos nemokina, tas paliekama pačių tėvų rupesniui.

Lietuviai pradėjo galvoti apie tvėrimą savų lietuviškų mokyklų. Kadangi kitų tautų ateiviai, kaip tai: airiai, lenkai, vokiečiai turėjo jau savas mokyklas ir jiems neblogiausia sekėsi. Tad ir lietuviai pasistengė savas lietuviškas sutaisyti.

Chicagoje jau tais laikais egzistavo šešios grynai lietuviškos parapijos, tai prie tųjų parapijų ir sutverta parapijinės lietuviškos mokyklos. Prie tvėrimo mokyklų dar ir išviršaus spaudė ir ragino ranka Chicagos arcivyskupo, nors ne lietuvių apšvietimo tikslu, bet tam, idant Rymo-katalikų bažnyčiai pasiskaikinti ir padauginti tamsių pasekėjų skaičių, kad išmirus tėvams bažnyčia nepatuštėtų, o priaugęs jaunimas galėtų jas ir toliaus užlaikyti arba atviriaus pasakius, tėvams išmirus, nuo jų vaikų vilnas kirpti ir tuom lobinti Rymo aligarkiją.

Pirmiausiai tapo atidaryta prie Šv. Jurgio parapijos Šv. Jurgio parapijinė mokykla; vėliaus po keliato metų Apveizdos Dievo parap. mokykla; dar vėliaus — Šv. Kryžiaus. Ir taip augo viena po kitai. Iki šiandie Amerikoje mes turim apie 100 lietuviškų parapijų ir apie 30 parapijinių mokyklų. Kiekvienose mokyklose ir po šiai dienai bemoksliai vargonininkai ir bemokslės senmergės - "sesutės" "mokina" musų vaikus.

Chicagoje šiandie yra 10 parapijinių mokyklų grynai lietuviškų ir jas lanko arti 4000 vaikų. Mokyklos iš pradžių buvo niekam netikę kaip iš sanitariškos pusės, taip grynai ir mokslo programos. Ir nors visi matė, ypač lietuviškų laikraščių redakcijos, kurios pretendavo ir pretenduoja vadovyste prie musų gyvenimo vairo, vienok tas joms nesvarbus gyvenimo klausimas buvo, tai klausimas antraeilis, kaip kai-kurie mandri redaktoriai išsireikšdavo, nes vaikai nestovėjo ant vietos, jie augo, laikas bėgo, amžius vaikų kas-kart vis dauginosi ir vaikai darbininkų tėvų vos tik spėdavo sulaukti 14 metų amž., ir prieiti prie šv. komunijos, budavo atimami iš mokyklos ir sinučiami prie darbo, idant pagelbėtų tėvams auklėti kitus mažesnius broliukus ir sesutes. Vaikas, išėjęs iš lietuviškos parapijinės mokyklos, stačiai nemokėjo nieko: nei rašyti, nei skaityti, nei angliškai, nei lietuviškai kalbėti, apart poterių ir šiek tiek katekizmo. Jei kuris tėvas ir išlaikydavo savo dukrelę ar sunelį iki pabaigos lietuv. parap. mokykloje, tai vaikas užbaigęs galėdavo išlaikyti kvotimus tik 4 skyrių Vieš. mokyklų. Viešosios mokyklos yra padalytos į 8 skyrius, ir vaikas vidutiniškai mokinanties gali tik į vienus metus užbaigti vieną skyrių ir viešose mokyklose yra žinoma išėmimų: nepaprastai gabus vaikas į vienus metus pabaigia du skyriu, bet tai išėmimas. Viešasias mokyklas vaikai paprastai pabaigia 14 ar 15 metų amžiaus. Tad dabar palyginkim: vaikas išeina iš lietuviškos parap. mokyklos 14 metų amžiaus ir išlaiko kvotimus į 4 ar 5-tą skyrių viešosios mokyklos. Į 3 ar 4 metus vėliaus pabaigia viešąją mokyklą ir gali stoti aukštesnėn mokyklon (High School). Augštesnėje mokykloje 4 metų kursas. Tokiu budu vaikas sulaukęs 18 ar 19 metų užbaigus, tik viešąją pradinę mokyklą lanko. Laikas ženytis ar ištekėti už vyro, o dar High Skoolę nepradėjo lankyti. 4 metai High Schoolės, tad ženklina, jaunikaitis 22 ar 23 metų amžiaus tik universitetan gali stoti, o amerikonas paprastai 21 ar 22 metų budamas užbaigia kokios nors profesijos šaką.

že,4 osoAOaaiemoiiAs3apr m a

Na, tiek to su universitetu. Bet pažiurėkim, kas atsitinka su vaiku, kada tėvai jį perkelia iš parapijinės mokyklos viešon. Vaikas išlaikęs kvotimus į 4 skyrių jis yra 14 metų, o viešojoje mokykloje 4 skyriuje vaikučiai 9 ar 10 metų: jis visa galva aukštesnis, jis buna pajuoktas per tuos mažyčius ir jis nepasikenčia ir pabėga iš mokyklos ir tėvams praneša, kad jis daugiaus nenori eiti mokyklon. Ką daryti, tėvai siunčia į darbą. Amerikonas 14 metų užbaigęs viešąją mokyklą gauna kur nors ofise ar krautuvėje darbą. Lietuvis vaikas 14 metų tik 4 skyrių, tad priverstas yra užimti sunkesnį, juodą, nepelningą ir be perspektyvos darbą. Jei dar tėvai išmintingi, tai nors amato pasistengia vaiką išmokinti, o jei kaip, tai ir lieka pastumdėliu, padieniniu darbininku.

(Bus daugiau).

KIVIRČIAI TARPE ITALŲ IR SLAVŲ.

Tarpe Italijos ir atsidalinusių nuo Austrijos slaviškų valstybių jau keli mėnesiai kaip tęsiasi kivirčiai. Vas. 16 d. slavai išvijo iš Labach Italijos misiją. Del to Italija pradėjo blokadą ant Adriatiko pakraščių ir paskelbė, kad neįleis maisto į Čecho-Slovakiją. Amerikos valdžia pasiuntė Italijos valdžiai reikalavimą, kad blokada butų pertraukta, nes antraip, vežamas iš Amerikos Italijon maistas, bus atiduotas slavams.

KAREIVIŲ MAIŠTAS.

Iš Lonodono pranešama, kad dėlei stokos laivų ir suvėlinimo išvežimo Kanadon kareivių kempėje, Wales, 15,000 Anglijos kareivių pakėlė maištą, kur 3 maištininkai ir 2 piketninkai tapo užmušta ir daugelis sužensta. Suareštuota daug kareivių ir civilių žmonių.

PARSIDUODA BUČERNĖ IR GROSERNĖ SO. BOSTONE.

Krautuvė randasi lietuvių apgyventoj vietoj. Biznis labai gerai išdirbtas. Parsiduoda labai pigiai. Savininkas perka farmą ir turi apleisti miestą. Kreipkitės tuojau pas:

A. J. Kupstis,
332 Broadway,
So. Boston, Mass.
(12) Tel. S. B. 2101-W

Kas Prisius

man 3 dolerius, tas gaus per metus laikraštį "Sandarą", "Tėvynę" arba "Keleivį" ir dovanų gražiausias sagutes rankovėms "Gold fild" vertės 4 dolerų. Mano štoro adresas: P. Bartkevičia,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

DR. J. MARCUS
Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
11 PARMENTER st.
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 668
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakare.
Kitas ofisas, 490 Blue Hill ave., Roxbury, Mass.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte; nuo 9 iki 10:30 vak.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
Lietuvis dentistas.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12:30 dieną,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

Kelnės del pasipuošimo arba darbo dėvėjimui. Vilnonės siaurių dryžų, gvarantuotos 2 metams. Vertė $5.00. Neužsiganėdinus jum grąžinsime pinigus. Kaina tik $1.85. Parduodam tik 1 porą kostumieriui. Pelnas. Galit užsidirbti pinigų užsakant savo draugams ir giminėms. Jaunas Grant Case uždirbo $27. pirmą savaitę ir virš $500. per metą. Štai knyga dykai apie siuvimą materiolo sampelių ir tt. Prisiųskit mums savo vardą ir adresą šiandien.

Chicago Tailors Association,
515 S. Franklin St., Chicago, Ill.
Dept. J 508.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasilieka kaip buvo ir bus posenovei 8-ių puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui musų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.

Kaina metams —$2.. Pusei— $1. Pažiurėjimui num. dovanai.

"DIRVA"
2004 St. Clair av. Cleveland, O.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.
Dr. David W. Rosen
Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.
321 Hanover st., Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!
Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Konservatorija
Lietuvių Muzikos Konservatorija, 769 Broadway, So. Boston, Mass., užkviečia visus, kas nori pramokti dainavimo, piano, smuikos, teorijos muzikos ar šiaip susipažinimo su gaidomis ir t. p.
Už 10 lekcijų — viena ar daugiau savaitėje — nuo 8 dol. augštyn.
Mikas Petrauskas, Direkt.
769 Broadway,
So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Telephone So. Boston 605
LIETUVIŠKAS
Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausio "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.
Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

VIENINTĖLIS LAWRENCE
Kriaučius

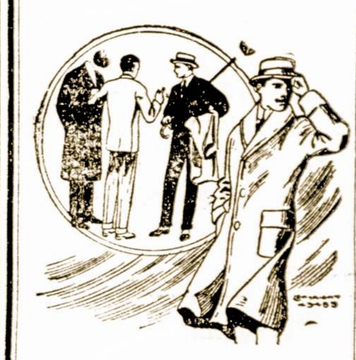

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužus vyrams ir moterims iš gerų audeklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale užeikite ir persitikrinkite o visuomet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,
42½ Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA
Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.
K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

Nusipirk Mosties
TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir praščlina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir $1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.
J. RIMKUS
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Vietos žinios.

Ateinančioj Subatoje, kovo 22 d., 7:30 v. v. visi dailės mylėtojai bukite Dudley Opera House "Gabijos" jubilėjiniame vakare, — pažiurėti "Fausto" ir "Birutės".

Prie ALTS. 7 kp. pereitoje savaitėje prisirašė šie nauji nariai: P. Gelažius, B. Kundrotas, F. Zeviackas, J. Jasionis, J. Bulskis, D. Rupšis, J. Gustaitis, A. Rumavičius, L. Lasdauskas, Pigaga, K. Kalausis, Kaziukonis, A. Yankus, J. Gavėnas, Šidlauskas, Lenčiauskas, J. Mathus, J. Kulpinas.

So. Bostono kuopos nariai moka po 50 c. į mėnesį, už tai gauna "Sandarą" kas savaitė ir turi puikią svetainę.

"Sandaros" red. K. Norkus pereitą nedėldienį, kovo 16 d. kalbėjo 52 ir 53 ALTS. kuopų prakalbose Fichburg, Mass ir Gardner, Mass. Prie abiejų kuopų prisirašė naujų narių ir dauguma užsiprenumeravo "Sandarą".

F. Žuris, ėjusis komercijos mokslą ir buvęs Amerikos armijos seržantas atvyko iš Clevelando ir lankėsi "Sandaros" redakcijoje su broliu inž. P. Žiuriu iš Brocktono. Geistina, kad ir p. F. Žiuris apsilikt Naujoj Anglijoj, nes tuomi pasidauginty energingų lietuvių inteligentų skaičius.

Malijonių dirbtuvėje (kriaučių šapoje) Lawrenco streikierių įgaliotinė p-lė Margaret Zurwell surinko streikieriams aukų $14.79. Aukavo visi Malijonių dirbtuvės darbininkai.

B. Rimkus,. žinomas gabijietis pargrįžo į Bostoną iš Clevelando.

Miko Korano Real Estate agentura tapo padidinta. Dabar su juom dirba šie agentai: S. Puta, P. Ketvirtis, F. Mačinskas, J. Ananis, P. Simonavičius ir kiti. Žmonės per p. Korano agenturą namus ir farmas perka gana skaitlingai, ir daugybę parankių ir prieinama kaina namų ir farmų p. Koran turi pardavimui.

A. L. T. Sandaros 7 kuopos istoriškas 5 aktų veikalas įvyks Dudley Opera House bal. 12. Tikietai jau gatavi. Pasirupinkite išanksto, nes vietos numeruotos.

Liet. Labd. Drg. Fėrai šią visą sąvaitę tęsis Liet. L. Drg. svetainėj, kampas E ir Sirver st. Patartina visiems apsilankyti.

Š. Saulėnas sugrįžo iš Kanados armijos. Dalyvavo mušiuose Francijoje. Du kartus buvo sužeistas.

Bus Konferencija.

Nedėlioj, 23 kovo-March, 1919 m. kaip 2:30 val. po p. Lietuvių Svetainėj, prie kampo E ir Silver gatvių, S. Boston, Mass.

Konferencija yra šaukiama del užtvirtinimo arba atmetimo visų nutarimų iš pereitos konferencijos kaslink šaukimo visuotino seimo del sušelpimo Lietuvos maistu ir apdarais. Todel visi, išrinkti dr-jų atstovai, komitetai ir pavieniai žmonės malonėkite pributi ant šio svarbaus susirinkimo idant butų galima visiems gerai apkalbėti sekančius klausimus:

1. Ar yra dabar reikalinga šelpti Lietuvą maistu ir apdarais?

2. Ar yra reikalinga šaukti visuotiną pašelpinį seimą del išdirbimo plenų rinkimo aukų ir išgavimo iš valdžios lietuviams aukavimo diena?

3. Jeigu įvykinti visuotiną seimą, tai kaip išrinkti valdybą arba komisiją iš visų dalyvaujančių sriovių idant visų srovių žmonės butų užganėdinti prisidėti prie rinkimo aukų?

4. Ant kokių punktų pašelpinis seimas turėtų buti šaukiamas idant seime neiškiltų politiški klausimai?

5. Kaip šelpimo seimą aprubežiuoti nuo sumaišymo su politikomis?

6. Kaip aukos turėtų buti aprubežiuotos nuo pasisavinimo bile kokiai didžiumai iš dalyvaujančių sriovių seime?

7. Kada ir kaip aukos turėtų buti išdalintos Lietuvos badaujantiems, be skirtumo tikėjimo ir partijų?

Visus paminėtus ir daugelį klausimų bus galima apkalbėti ir pritarti arba atmesti. Taigi dabar yra užduotis visų vadovaujančių partijų ir dr-jų atstovams, nariams ir pavieniams žmonėms pributi ant šios svarbios konferencijos.

Yra kviečiami visi: katalikai, socialistai "dešinieji" ir "kairieji" taipgi ir tautininkai. Visi turės lygų balsą šioj konferencijoj, ar įgalioti nuo partijų ir dr-jų ar ne. Taigi kviečiame visus vadovaujančius žmones į šią konferenciją, be skirtumo partijų ir tikėjimo, nes šelpimas Lietuvos badaujančių nereikalauja partyviškumo bet tikrų Lietuvos sunų darbuojančiusi del labo ir gerovės Lietuvos nuo karės nukentėjusiem.

A. Ivaškevičius.

Antano Gabrėno laiškas.

Bostoniečiams gerai žinomas mašinistas - jurininkas — Antans Gabrėnas rašo iš Francijos:

Kovo 4, 1919.

Aš dabar tarnauju ant Leviathan, didžiausio laivo pasaulyje, kurį Dėdė Samas atėmė nuo vokiečių.

Ant musų laivo yra įgulos 2,500 iš kurios tik vien pečkurių yra 500.

Musų laivas yra milžiniškas. Musų pečkuriai sudegina 25 tonus anglių į vieną valandą ir vienam kamine gali sustatyti stalų ir kėdžių del 50 ypatų ir puikią puotą gali kelti, dar ir tarnams butų užtektinai vietos į stalus tarnaujant.

Mes galim perplaukti iš New Yorko į Franciją į miestą Brest per keturias dienas ir dvylika valandų.

Ant musų laivo yra leidžiama du laikraščiai: dieninis ir savaitinis, del kurių žinias gaunam per bevielinį telegrafą. (Aš mačiau šį rytą, buvo rašyta, kad **lietuviai** atmušė bolševikų ataką, ir nužengė pirmyn šešias mylias ir pusę).

Mes turėjom labai puikią kelionę važiuojant į Brest Ant musų laivo yra dvi puikios svetainės, kur tilpsta po 1200 ypatų. Kaip įeini į svetainę, tai jautiesi kaip Keits teatre. Užtai mes turėjom veik kožną vakarą tai koncertus, tai judomus paveikslus, arba prakalbas.

Vasario 18, mes turėjom prakalbas. Kalbėtojas buvo katalikų vyskupas, kurio vardo aš nebeatmenu. Jis važiavo į Europą daryti kokių ten misijų. Tai jis pasakojo mums, kaip jų broliai kareiviai narsiai kariavo Francijoje (mat jis buvo Europoj karės metu). Jis pasakojo, kad yankės pasiro dė dideliais didvyriais ir labai kulturiški ir civilizuoti. Jau ant mušio lauko tai yankių niekas negalėdavo sulaikyti, — lyg pamišę tiesiai puldavę ant vokiečių, ne žiurint, kiek jų išr uždavo, bet mušį visada laimėdavę yankės. . Ir dar pasakoja, kad yankės su britais labai sutikdavę, taip gerbdavę vieni kitus, kaip tikrus brolius, o paskui ant galo prakalbos pasakė, kad ne vieniems kareiviams priguli garbė už šios karės išlošimą, ba kareiviai pamatė svietą ir turėjo daug visokių prietikių, gerų ir blogų, tai jiems laikas taip neprailgęs. Bet didžiausia garbė prigulinti Amerikos moterims ir merginoms, kurios per karės laiką daug kentėjo, svajodamos apie savo numylėtinius, arba motinos apie savo sunus. Tai šiuom sakiniu ir užsibaigė prakalba. Kalbėtojui pabaigus kalbėti dar keletą yenkių supliauškino rankomis, o kiti nušvilpė ir taip vyskupo prakalba užsibaigė.

Mes pasiekėm miestą Brest 23 vasario, bet mųs neišleido išeit nuo laivo, ba kaip išleidžia, tai paskui kapitonas turi labai daug nesmagumų: turi siųsti policiją surinkti jureivius įš Brest, kadangi Francijos vynas labai gardus ir merginos labai gražios, tai yenkės susivėlina.

Mes Brest tebuvom tik 3 dienas, o dabar gabenam namo (New Yorkan) 27 diviziją. Šiuo syk mes paėmėm ant musų laivo 10,000 kareivių ir vieną vokiečių motorinį vežimą ir dar keletą kitokių karės pabuklų.

Kiek man teko patyrti nuo kareivių, tai amerikonai labjausiai sutikdavę su australiečiais, o pačių britų, tai kareiviai visai negyrė.

Vienas kareivis man pasakojo, kaip jie buvę su britais ant Hindenburgo linijos, tai jeigu amerikonai pritrukdavo valgių ar kitko, tai britai visai jų negelbėdavę. Ir sako, kožną vakarą buvo duodama amerikonams ir britams kareiviams apkasuose koks ten romas del drąsos.

Daug dar galėčiau parašyti, bet užbaigiu šį sykį, nes labai negerai rašytie, kadangi šį vakarą labai didelis vėjas, tai biskį supa, o kaip dvylikta val. reiks eiti darban. Aš esiu prie inžinų, tai pas mus taip surėdyta, kad turi išstovėti keturias valandas, o aštuonias ilsėtis, ir vėl ket. dirbti o 8 ilsėtis.

Man dirbti mažai tereikia, bet inžinrume labai šilta, paprastai nuo 120 iki 150 laipsnų šilumos. Manau, kad už kelių dienų jau busim New Yorke.

Su pagarba

A. P. Gabrėnas, M. M.

P. BARTKEVIČIA

Parduoda ruskus rublius labai pigiai. Jo štoro adresas:

P. Bartkevičia,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

FĖRAI!

Rengiami So. Bostono Lietuvių Lab. Dr-jai prasidės Subatoj, 15 kovo ir tęsis iki 22 kovo. Fėrai atsibus L. Labdarystės Salėj, kampas E. ir Silver st., S. Bostone.

Fėrų programas: —

Subatoj, kovo 15, dainuos vietiniai chorai.

Seredoj, kovo 19, kalbės K. Norkus "Sand." redakt.

Ketverge, kovo 20, Kaizeris su Caru sakys spyčių.

Pėtnyčioj, kovo 21, bus lietuviškas Čali Čaplin.

Subatoj, kovo 22, kalbės advokatas F. J. Bagočius,.

Apart tų visų bus dar įvairiausių pasilinksminimų. Visi ateikit kožną vakarą. **Komitetas.**

ĮSIGYKITE NAUJĄ KNYGĄ.

Knyga "Tuta ir Bažnyčia" parašė su paveikslais kun. S. A. Geniotis. Toje knygoje aiškinama, kodėl tvėrėsi L. T. K. Bažnyčia. Kaina 2 5c. Galima siųsti stampomis vertės minėtos sumos. **Kun. S. A. Geniotis,**
443 Broadway,
So. Boston, Mass.

Taipgi turiu už garbę pranešti So. Bostono lietuviams bei draugijoms, kad L. T. K. Bažnyčia išrendavoja svetainę visiems susirinkimams bei prakalboms už $5. Draugysčių komitetui bei komisijų susirinkimams 50c. už šviesą. Draugystės norinčios prisidėti prie L. T. K. Bažnyčios ir gauti platesnių informacijų, meldžiu kreiptis šiuomi antrašu:

Kun. S. A. Geniotis,
433 Broadway,
So. Boston, Mass.

Jubilejus!

"Faustas" ir "Birute"

Bus statoma scenon Dramos ir muzik. D-jos "GABIJOS" po vadovyste komp. M. PETRAUSKO.

Subatoje, 22 d. Kovo-March, 1919

DUDLEY OPERA HOUSE,

113 DUDLEY ST., BOSTON, MASS.

Pradžia 7:30 val. vakare.

"Gabijos" Dr-ja švenčia penkių metų savo veikimo jubilėjų, 22 d. kovo. Apvaikščiojimui jubilėjaus stato du veikalu: "Fausto" I aktą, kurio muziką parašė francuzų kompozitorius Ch. Gounod ir "Birutę" dviejų veikmių melodramą, muzika parašyta komp. M. Petrausko. Abiejų veikalų solistai — mokiniai L. M. Konservatorijos ir "Gabijos" choras. Tikietus pirkit iškalno, nes sėdynės su numeriais.

RISTYNES

Lietuvių Salėje,
26 LINCOLN ST., BRIGHTON, MASS

Seredoj, 26 Kovo, 1919.

Persiims Joe Shimkus, garsiausias lietuvys ristikas su Joe Perrelli italu. Risis Jaunas Gotch su Jaunu Achensmith ir M. Moliejus su A. C. A. Augus.

Moterįs kviečiamos.

Tikietus pirkti galit pas P. J. Akunavičią 258 Broadway, S. Boston, Mass ir Lietuvių Kooperacijoj, 24 Lincoln st., Brighton, Mass.

EXTRA! EXTRA!

KLAUSYKITE!

Lenkai, Rusai, Žydai, Italai ir kiti
TURI SAVO BANKAS.

KODEL?

Todel, kad jie dejo kruvon savo kapitalus!

Ar Lietuviai Negali Turėti Savo Bankos?

TAD

PIRKITE ŠĖRUS! ŠĖRAS $5.00.

CENTRALIS - BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS,

JUOZAS KAVALIAUSKAS. Prezidentas
32—34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

Linksmus Šokiai!

Rengia LSS. 67 kuopa.

Ketverge, 20 d. Kovo-March, 1919,
Lietuviu Svetaineje,

26 Lincoln st., Brighton, Mass. Pradžia nuo 8 vakare.

GRAJĮS ANGLŲ BANJO'ISTŲ BENAS.

Taigi, mylintie pasišokti, turės geriausią progą pasišokti lig sočiai prie linksmiausios muzikos, kurią retai galima išgirst. Atsilankykit visi. Kviečia, **Komitetas.**

Biznieriai, Garsinkites "Sandaroje"